

МИ і СВІТ

WE AND THE WORLD

Український
магазин

Nous
et le monde

Revue Ukrainienne
diasporiana.org.ua

ПАРИЖ
НЬЮ-ЙОРК
ТОРООНТО
ЕДМОНТОН

25 с.

РІК 6

ВЕРЕСЕНЬ

1955

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної й адміністраційної кореспонденції (вплата грошей): M. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

ЗМІСТ:

Двоє друзів і містер Піт
Тут говорить Бразілія!
Проміння Рентгена
Куток філателіста
Над рікою Гангом
Наши купці і підприємці
Паризькі нотатки
Айсури в Україні
Рубенс — мистець радості
Габсбург і гуцулка
Галівуд оповитий смутком
Як плекати ноги?
Квіти можуть цвісти довше
З психології письма
Шахи
Кутик рибалки

РЕДАКЦІЙНІ ВІДДІЛИ:

В Європі: Є. Деслав, Ю. Калинич
Паріж, Франція
В Америці: Петро Павлович,
Нью-Йорк, США

ПРЕДСТАВНИЦТВА

AUSTRALIA: Fokshan Library and
Book Supply, 1 Barwon St., Glen-
roy, W. 9, Vic.

BELGIQUE: Ihnat Stachij, Esneux
en Liege

BRAZIL: Mrs. I. Lisynetskyj, Cx.
Postal 428, Ponta Grossa, Parana

ENGLAND: S. W. Shewchuk, 78
Kensington Park Rd., London,
W 11

FRANCE: Kolankiwskyj Mykola, 186
Bld. St. Germain, Paris VI, c. c.
876771

GERMANY: Fr. Emilie Gudz, (13a)
Zirndorf, Nbg. Schuetzenstr. 4/II

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: Із змагань Автори: Купці у Філадельфії (7 серпня ц. р.); Карп'як, Климовський, Радванський, Мельник і Варвара допомагають піднятись Рудакевичеві.

* * *

Річна передплата: для Англії й Австралії — 1 фунт, для Бельгії — 100 б. фр., для Франції — 1000 фр., для Німеччини — 10 ДМ, для Аргентини й Півд. Америки — 40 арг. пезів, для Півн. Америки, Канади і всіх інших держав — 3 ам. долари. **Ціна одного числа:** 25 центів.

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

В. Гайдарівський**ДВОЄ ДРУЗІВ І МІСТЕР ПІТ****Оповідання**

Чарлі Куц завжди за-
пізнювався. Після дзвінка
на сніданок, поки помив у
шаплику жовтою водою
руки, витер їх рудим від
іржі рушником і, взявши
з шафи торбинку з харча-
ми, попрямував до вихід-
них дверей, то у примі-
щенні фабрики уже май-
же нікого не залишилось.

Надворі він на мить
осліпнув. У весь світ зали-
тий сяйвом, ніби кожна
річ і кожна істота випро-
мінювали світло, ніби все,
від неба до землі, і сама
земля злялися в єдине со-
няшне тіло. Довелося при-
крити очі долонею і по-
стоїти трохи, примружив-
шись.

Робітники сиділи під
стіною фабрики, в затінку,
але дехто розташувався й
під голим небом, на спра-
цьованих, оброслих бур'я-
нами точилах.

Знайшов Чарлі Куц сво-
го друга на березі стрім-

кого потічка, що весело
хлюпотів серед подвір'я.
Маленький і вузький у
плечах Гаррі Брус, якби
не мав на голові лисини;
був би подібний на хлоп-
чака. Підібравши під себе
ноги, він задумливо дивився
на воду, що грайливо
перекочувалась через
каміння.

— Шо там побачив гар-
ного? — вмошуючись по-
руч друга, запитав Чарлі
Куц. — Може риба?

— Та риба! — жуючи
хліб з ковбасою, відповів
Гаррі Брус. — І тут він
є. Очі у нього, як у сови.

— Мабуть пструг, —
приймаючись і собі за сні-
данок, сказав Чарлі Куц.
— Він любить такі струм-
ки.

— Пструг! — з іронією
в голосі сказав Гаррі Брус.

— Але який! Ти звернув
увагу на того дідугана з
чапиною борідкою, що

працює в машиновому відділі?

— А як же! Симпатичний дідок, — мовив Чарлі Куц.

— Еге ж симпатичний. Повісити б його, та нікому.

— А я тобі кажу, Гаррі, — рішуче й підвищеним голосом мовив Чарлі Куц, — ти помиляєшся. Містер Піт — порядна людина. Я сам бачив, з якою пошаною розмовляють з ним робітники.

— То я помиляюсь? — аж підскочив Гаррі Брус і враз зашарівся. — А я тобі доведу, що той містер Піт, не містер, а товариш Піт.

— Не доведеш, — умикаючи хліб із сиром і запиваючи молоком, мовив Чарлі Брус. — Я містера Піта знаю краще, як ти.

— Доведу! — тонким вересклівим голосом вигукнув Гаррі Брус. — Ось слухай мене...

Він пожбурнув у потічок тріску, що лежала біля ніг, і вже тихіше сказав:

— Що ж тут і доводити. Цьому дідуганові сімдесят років не менше. Інші американці в його віці мають власні хати, гроші в банку, одержують від дер-

жави старечу пенсію і живуть собі, як і належиться жити старим людям, у достатках, спокої і всіх вигодах. А той містер Піт все життя пиячив, грав у карти і покладав надії, що їхня партія захопить владу в свої руки і тоді все буде твоє-мое. Не сувся він як і зістарівся. А за пазухою ні цента, ні гроша, голий, мов бубон, а їсти-пити треба, то нічого більш йому не залишається, як гнути свою стару спину біля станка й клясти уряд свій, а хвалити чужий. Я їх цих старих волоцюг знаю добре.

Чарлі Куц доїдав сніданок мовчки, дав можливість висловитися свому другові досхочу.

— І це всі твої доводи? — спітав він, коли Гаррі Брус замовкнув і рукавом витирає спіtnіле розпалене обличчя.

— А тобі мало цього? — сіпнувся Гаррі Брус.

— Але це ж не доводи, а припущення.

— Мені припускати нічого, — упевнено мовив Гаррі Брус. — Усі вони подібні на себе, як близнята. Комуніста можна пізнати по очах, як скажену собаку по хвості.

— То правда, — пого-

джувався з другом Чарлі Куц. — Комуністи подібні між собою, принаймні у своїх поглядах і думках. Ale містер Піт до них не належить. A то що він працює, то все з людиною може статися. Уяви собі, Гаррі, що у містера Піта є дружина, яка вже десяток років хвора. Всі їхні заощаджені гроші пішли на шпиталі та лікування. Старечої пенсії їм не вистачає. A старий ще дебелій, працювати може, то й працює. Або й інша якась біда впала на його голову. Одначе, містер Піт, запевняю тебе, людина чесна. Якщо хочеш, то своє твердження я доведу не припущеннями, а фактами.

— Ти? Фактами? — від здивовання сколився на ноги Гаррі Брус.

Іхня жвава розмова, що привертала до себе увагу робітників, повинна була урватися. Дзвінок настирливо запрошуував розпочинати працю.

Незабаром у фабриці, мов крила птахів, залопотіли паси, джмелями загули мотори, завищала сталь, тручись об твердий камінь точил, а потім залунали й молоти з такою

силою, що здригалася під ногами долівка. На молатах працювали двоє нерозлучних друзів, маленький, з великою лисиною, гостролицій Гаррі Брус і довготелесий, завжди блідий, з пишною, але сивою до останньої волосинки чуприною, Чарлі Куц.

На цій фабриці, що продукувала різних розмірів і фасонів терпуги та рашпилі, вони були вже третій тиждень, час короткий, щоб заробити гроші, але достатній, щоб придивитися до обставин і людей. Нічого друзів тут не захоплювало. Усе було старе — і будинок, і люди, що в ньому працювали, і порядки, навіть бруд, по кутах, здавалося, зберігся ще з минулого століття. Виконували свої обов'язки робітники спріковла, як уміли і як хотіли, ніби над собою взагалі не мали господарського ока. Справді ж господар у фабриці був, містер Сміт, рудий, як рудий пес. Ніколи він у конторі не сидів, а заклавши руки за спину, з байдужістю вуличного гуляки проходжувався з кінця в кінець будинку й кидав короткі погляди по боках. Нікому й нічого він не казав, при-

J. BOYKO

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

**383 Roncesvalles Ave. — Toronto, Ontario
OL. 8821**

Великий вибір хат, бізнесів і фармів.

наймні другі голосу його в фабриці не чули.

Друзям доводилося працювати на кращих фабриках, чистих, світлих, просторих, але їх звідти виганяли. І все за того малого Гаррі Бруса, за його запальність і невміння себе стимувати.

Доля звела їх докупище в Європі, коли один називався Грицьком Брусницею, а другий Яковом Куценком. Зустрілися вони в безнадійних обставинах — в совєтському репатріяційному таборі, як кандидати на подорож до батьківщини, що рівнозначне мандрівці на той світ. Яків Куценко зовсім був занепав на дусі й чекаючи своєї черги на транспорт, цілими днями розважав себе сумною уявою свого майбутнього. І тоді

біля нього десь узявся Грицько Брусниця, меткий та спритний хлопчина, на вигляд років двадцяти, не більше, хоч йому тоді вже було, як і Якову, цілих тридцять. Вони пізнали один одного без зайвих слів і Грицько то натяками й манівцями, то навпрошки довів Якова до притомності, натхнув йому віру в спасіння, а пізніше й вивів його з табору на волю так просто, мов з власного двору.

Відтоді вони не розлучалися, хоч у їхніх вдачах мало було чого спільногого. Єднало їх хіба те, що вони ровесники, однакового лиха хильнули з совєтської чаши і однаково ненавиділи комуністів. Але Чарлі Куц любив у вільні від роботи години полежати на ліжку, щось почитати, про-

щось помріяти або й покуняти. А Гаррі Брус завжди кудись поспішав, завжди знаходив собі товариство, в якому залюбки дискутував. І хоч - не - хоч Чарлі Куц плентався слідком за другом. Він узяв на себе обов'язок зброєносця, а зброєю служили його два величезні, як довбні, кулаки, що іноді допомагали Гаррі Брусові щасливо виплутатися з запеклої дискусії.

Поки друзі жили в Нью-Йорку недалеко від парку, в якому цілими табунами скучувалися комуністи й іхні поплентачі та на всілякі голоси паплюжили свою країну, Гаррі Брус часто врізався в їхню гущу, мов криголам у лід і бештав їх останніми словами. Там у дискусії Гаррі Брус втратив одного зуба і набув під очима два синяки, кольору польових волошок, а розміру садових троянд. Протирана сторона теж дещо втратила і дещо набула за допомогою Чарлевих кулаків, але його запізне не втручання аж ніяк не прискорило можливості Гаррі Брусові залишити хату. Тиждень він про��ався в ліжку. А коли синці зменшилися до розміру

лісових фіялок, Гаррі Брус уже знову був у парку і знову хотів юрбу переконати в тому, що вона складається з мерзотників, зрадників і запроданців. Тим же самим відповідали і йому.

Проти такого обміну думками й поглядами Чарлі Куц не мав би нічого, якби обмін той обмежувався тереном парку. Але Гаррі Брус мав дивне відчуття розшукувати комуністів на фабриці і тричі на день, ранком, у сніданок і по закінченню роботи, налітав на свого супротивника й хотів він, чи не хотів, а вимушений був виклик на дискусію приймати. Іноді дебати тривали тижнями, іноді ж адміністрація фабрики викидала геть обидвох значно раніше, ніж вони дійшли до кульмінаційного пункту, а за своїм другом тягнувся і Чарлі Куц.

Він інколи намагався надоумити Гаррі Бруса:

— Мені здається, друге, що треба припинити наші блукання. Ми не цигани. Однаково користи з твоїх балачок нема ніякої. Американці самі дадуть раду з тими песиголовцями. Угамуйся, Гаррі, прошу тебе.

— Та воно ніби так, —
погоджувався Гаррі Брус.

— Користі справді нема
ні нам, ні людям.

Але натрапивши на комуніста, забував про все і розпочинав словесну баталію.

I оце вже друзі опинилися в старій і брудній фабриці, де працювали не за фахом своїм і пластили їм долар і п'ять центів на годину. Гроші, порівнюючи з тим, що заробляли раніше, дуже малі, але в сто разів більші, як нічого, адже в розшуках місця праці доводилося вештатись іноді цілими тижнями. Зрештою і тут можна призвичайтись, а з часом, дивися, щось набавить бос, а може пощасти ти і перескочити до машинового відділу, на токарні станки. Такі надії плекав Чарлі Куц, а в той же час був приготований почути від Гаррі Бруса щось подібне на те, що він і почув від нього, снідаючи на березі потічка.

Та цього разу Чарлі Куц не хотів залишатися пасивним спостерігачем розгорнення подій і покірно чекати вигнання з фабрики. Він вирішив ініціативу перебрати до своїх рук, бо щиро був переконаний,

що друг його обрав собі опонента невдало. Який до біса з містера Піта політик. Він, якщо й потрібує якихось у світі змін, то хіба таких, щоб швидше минав день і скорше дістатися до свого спокійного ліжка. Напевне ніщо більше старого не цікавить. В тому можна легко переконатись, поговоривши з ним, але не так як на те здібний Гаррі Брус — ні сіло, ні впало, тороне, мов грім з ясного неба. Чарлі розмовлятиме з містером Пітом членою і лагідно і старий сам себе покаже, хто він такий.

Запитував Чарлі Куц у робітників про старого з бородою токаря. Один лише біля скроні покрутів пальцем, а другий пробелькотів щось невиразне.

— Сьогодні я буду балакати з містером Пітом, — попередив друга Чарлі Куц. — Ходімо зі мною, щоб потім не сказав, що я щось вигадав.

— Ти будеш балакати? — здивувався Гаррі Брус.

— Я буду балакати! — твердо відповів Чарлі Куц.

— Та ти ж двох слів поанглійськи докупи не складеш.

— Побачимо.

(Кінець у наст. числі)

ТУТ ГОВОРІТЬ БРАЗІЛІЯ!

Голос жінки є мiliй, але не тоді, коли перериває недільний відпочинок. Та ще й у таку пору дня, коли сонце заглядає прямовісно до студні, а горяч велить відчиняти всі вікна від сходу, а закривати від заходу, і коли чоловік лініво шукає бодай малого продуву.

Та цим разом голос жінки спонукав мене швидко вибігти з хати і побачити такий образ: На землі лежала мала срібносиня "сліпа кобра" (*cobra cenga*), син її притримував патіком, а оподалік стояла курка, невдоволена, що їй відібрали смачний підвечірок... Наслідок був такий, що мені з сином прийшлося викорчувувати дикий бамбус у городі, який є прекрасним сковищем для гадюк і всяких екзотичних створінь.

За рік нашого побуту в цій хаті оце кури зловили вже третю гадюку, хоч і досі ще не встигли спіймати тієї, що разу-раз перелазить через нашу веранду. Забити гадину коло хати чи за парканом, — це нам не новість. На тому місці, де діти гойдаються на довжелезних лінях, ми забили раз понад півтораметрову гадюку. Та до цього ми вже звикли, а кури нас завжди остерігають.

Маємо тут ще й багато інших "приємних" створінь. Не-

давно повідомлялось у радіовисильні *Rio de Жанейро*, що на наше місто налізли скорпіони. Вправді їм не треба аж налазити, бо й без цього є їх тут досить, але в одній хаті зловили їх більше як 30, отже це дало причину для комунікату. Через радіо закликали зголошувати підозрілі місця і обіцювали негайно висилати санітарні частини, але я телефонував і післанця посылав, та ось вже третій місяць минає, але ніхто не приходить. Бо тут, до національної поживи — чорної фасолі і рижу, треба ще додавати "пасієнція" (терпеливість). Жди і не нервуйся, або — ще краще — залиши так, як воно є, і побачиш, що з цього вийде.

На всякий випадок, все стойть на поготівлі розпилювач із сильним ДДТ, щоб забити кожного непрошеної "багатоніжного". А є тут чимало всяких більших і менших літаючих "швабів" — темно-бронзових, ясно-бурих і зелених. Інколи влетить "скоростріл" — великий, сивий у білі крапки мотиль. Летить і тарахоче. А вже дуже багато є всяких світляних жучків і світляних гусениць. Деякі з них волохаті і небезпечно їх дотикаєтися, бо попечуть як сто жалив нараз. Часом влетить до хати велика му-

ха, прилипне до стіни і скрогоче, наче галицька сорока. Тому й не можна ввечорі відчиняти вікон, не маючи сітки, бо зараз біля світла повно літаючих жуків і нетлів (розпніяття крил доходять до 18 сантиметрів). Може теж влізти до хати свершок, що тне шовкові речі, або довгоногий волохатий павучище.

Якщо пес, що спокійно спить

Бразилійські краєвиди: На зрубі росте кава (фото вгорі), українці серед браз. піль (в середині), бараболя, пшениця і пальми (в долині).

надворі, зривається і шукає склонища в хаті, то це літає муха "берна", що залюбки сідає на звірят, а інколи і на людину. Коликусить, то по деякому часі робиться наче нарив, — це розвивається гусениця. Як вона підросте, то вже кліщами треба витягати волохатого "біша". Маленька блошка, що влезить під ніготь або під шкіру, це ніщо небезпечне, тільки не треба витягати її нечистою голкою.

Але є тут і приемні речі. У нашему городі великий кущ весь рік вкритий яснофіолетними квітами. Над ним беззвучно літають колібри. Інколи й до хати залетить ця мила пташина та шукає поживи у квітах на столі. Під вікном у нас росте кущ цитрин, весь рік обліплений овочами й інколи треба обрізати галузки, щоб відчинити вікно. Помаранчеві дерева, цвітучі, насиочують повітря солодко-гірким запахом. Над ними залюблкі літають широкі як картка паперу — білі або зеленкуваті мотилі. Словом, екзотика, і коли б не краватка (обов'язковий убір чоловіків!), то ми почувалися б, мов у раї.

По обох боках хати росте ліс, чи радше високі кущі. Немає тут мавп, але можна зустріти всяких непевних людей. Нашим найближчим сусідом є родина чорних, що живе в малій хатині коло розлогих бананових кущів. Часто ввечорі по іхньому подвір'ї ходять білі штани або білий фартушок. Родина спокійна, учинна, тільки

Столиця Бразилії
Ріо де Жанейро

інколи для розваги стріляє через вікна з револьверів. Бо зброю можна тут мати без дозволу, але лише у хаті.

Дикого хижака на волі я ще не бачив. "Місс Бразілія" під час свого побуту в ЗДА обурилася, коли її питали, чи це правда, що в бразилійських містах ходять по вулиці дики звірі. У той час, коли на передмісті двомільйонового міста Сан Павльо десь взялася "онса" (бразилійський тигр), гарної місс не було. Не було її також у малому містечку Маллет, коли вулицею бігла переляканана дика коза. Вона не знає теж, що в нашій фабриці, в залікітлів, забили гадюку, а поблизу вбили також другу — ідовиту "кватіяру"...

Подумаете напевно, що живемо в малому містечку, серед бразилійських лісів, не бачимо авт і не чуємо переразливого свисту маленької паранської залізниці, що завжди спізняється. О, ні. Понта Гросса — це 80-тисячне місто і до вулиці мільйонерів нам всього 250 метрів (від цього ніяк не почуваемося

багатшими). Наше місто — це вузловий залізничний пункт між Сан Павльо і Санта Катаріна і тут переходить головний гостьнець (стратежіка) від моря до ріки Парани, що межує з Парагваєм. Простір 700 кілометрів не такий то вже великий, але під час дощів на тутешніх шляхах рахується дорогу не на кілометри, а на дні. Бо дуже добрими дорогами в нашому естадо ще не можемо похвалитися. Вони є, але їх ще дуже мало. На півночі Парани, де росте кава, роблять дорогу так, що по визначеній лінії проїздить трактор і вже все готове. Ровів немає, піском не посыпають. Як погода, то там несамочіті порохи, а коли застукає вас у дорозі дощ, то сидіть в авті і ждіть, поки підсохне. На півночі нові міста ростуть швидше від кущів кави. Досить, як якась компанія або власник териенів зробить плян міста і побудує декілька хат, — за якийсь час є вже там крамниці, бари і кіно. Я був в одному, більше як п'ятьтисячному місті, де на головній вулиці ще димили ве-

личезні пні дерев. Був теж у такому місті, де бачив всього три крамниці і ніодної хати. Зате на височенному пініорі (дерево) прибита дошка з написом "Сіда (місто) де Муньоз да Роша". Там, де росте кава — рух великий, але там, де ще не росте, а терени надаються на вирощування, — рух ще більший. Тепер ця кавова гарячка перенеслася з півночі до естади Мато Грессо (Великий ліс). Я говорив з одним українським старим емігрантом, що купив там кілька десятеричок гектарів лісу (платив за один гектар приблизно вартість однієї пачки цигарок). З міста Сан Павльо до столиці естада, Куяба, він летів літаком 6 годин. Там винайняв малий літачок "Теко-теко" і тільки з льоту птиці міг приблизно побачити свою нову власність. Дороги туди ще нема. Щоб зайти пішки, треба стратити бодай десять днів, пробиваючись через праліс, і ще й можна зустрітися з хижаком та з індіанами. Чи індіанни небезпечні? Залежить котрі. Ті, що їх я бачив у місті (напереді чоловіки з луками, за ними жінки з клунками і малими дітьми), ішли гусаком і виглядали на "освоєних". За малу оплату пописувалися стрілянням з лука, стріляючи незвичайно цільно. А коли одного з них — п'яного, дуже ласково випросили з бару, то він кілька днів стояв з луком, щоб зустріти того, хто його викидав. Мабуть та зустріч не була б надто приемною.

У Бразилії є і телевізія, і нагі індіани, і величезні модерні фабрики, і терени, де не стоїть ще нога білої людини. Простір вісім і пів мільйона кілометрів говорить сам за себе! Це була б незвичайно багата країна, коли б використати її природні багатства. Населення порівнюючи мало, бо всього 52 мільйони. Земля родюча, багата в мінерали, ліси повні звіринини, а ріки риб і діямантів (на півночі ще й крокодилів та риб-хижаків піраніямів). Бразилія може також похвалитися гарними жінками. Мішаница рас витворила тип південної жінки, що хоч швидко старіється, то молода — хай пробачать мені всі гарні жінки з-поза Бразилії — таки прекрасна (недармо так захоплювався ними наш боксер О. Хома!).

Наше місто Понта Гресса лежить на горбах (вся Бразилія горбовата) і рівних вулиць майже немає. Подекуди так стрімко, що автом не вийдеш, а пішоходи не сходять, тільки збігають. Хоч це місто досить старе (недавно святкувало 110-ліття), але далі розбудовується. Інженери пристосовують стиль до тутешнього терену і виявляють багато добрих ідей. Більшість будівель дерев'яна — в такому домику і ми живемо. Стіни з однієї дошки з часом всихаються і не можна нарікати на брак повітря. Муровані доми вигідніші вліті і взимі. Дивується, що маємо тут зиму? На півдні Бразилії, близько Аргентини, інколи лежить навіть сніг

і температура доходить до — 12 ступенів Цельзія. Зима триває від травня до вересня. Воно ще дошкульніша як в Європі, бо тут хати зовсім не мають печей. Але можна звикнути до всього: до людей і обставин, тільки до тутешнього харчу — чорної фасолі і рижу, не можемо звикнути. Хоч Бразілія є країною кави, то доброї кави не п'ємо, бо ліпшу експортують, а гіршу продають на бразилійському ринку. Замість закорденної чаю, п'ємо свій з герва мати. Дещо пахне липовим чаєм, але з часом до нього звикається. Це відповідно спрепароване листя з дерев, подібних до нашої верби. З нього роблять чай і національний напиток "шімарон". Його приладження дуже просте: сушеним листям з герви набивається горня "кую", зроблене з малого гарбуза, в середину вкладається срібну або альпакову рурку (що все пече в уста) і тягнеться гарячий та гіркий напиток. Як один випив, доливають води і подають те саме горня наступному. До пиття шімарону ми ще не звикли, головно прикрий він тоді, коли перебувається в товаристві не надто апетитних людей. П'ють його тут великі і малі (горілку також). Пляшка пива тут двічі дорожча від пляшки горілки (вона коштує приблизно те саме, що півтора літри газоліни), що дуже пече і запахом нагадує саморобні горілки з тaborів ДП.

Дехто з українців навчився

Свідки минулого: пні бразільського дерева "ембюя"; на овіді плосковерхий пініор.

єже пити шімарон не гірше від бразилійців. На загал українська еміграція національно свідома і матеріально стає на ноги. Найкраще заробляють спеціалісти, що мають свої підприємства або займаються торгівлею.

Бразилійці, це народ добродушний (як всюди, бувають виймки!) і потраплять бути щирими приятелями. Роботою не переймаються, волять легшу працю. До нових емігрантів ставляться добре і всі тут почиваються рівні в праці та в товаристві. Деякі нові емігранти займають у бразилійських під-

приємствах високі пости. Спорт люблять, особливо копаний м'яч. Коли в міжнародних змаганнях репрезентація Бразилії програла, то це зробило більше враження, як самогубство президента. Крім цього залюблена закладається за кожну сумнівну річ і масами купують білети естадуальної чи федеральної лоттерії.

—О—

Бразилія — це країна вічної зелені, країна майбутнього, що має прегарне Ріо де Жанейро, тиховоду дику Амазонку і ча-рівних жінок. Якщо маєте гроші, приїдьте до нас! Приїммо вас шураскою (півсире, печене на рожні м'ясо) і помаранчевим вином, дамо попробувати чорної фасолі з рижком і салати з "сю-сю", а потім пода-

мо овочі какі, жаботікаби і сережі. Потім візьмемо вас за "котовило" (лікоть) і запровадимо до саду в тінь пальм, пестеків і амейшів. Там зможете подивляти нашу чудову збірку орхідей (чорної ще не маю) і там поговоримо про все цікаве, як, наприклад, про знайдений на півночі камінь "аква маріна", що вартує біля 10 мільйонів круїзірів, або про останні виправи на діаманти. Закінчимо нашу розмову загально-емігрантською темою про те, коли буде війна...

На прощання, тутешнім звичаєм, поклепаємо себе взаємно по плечах і я передам вам "dar lembranca" (привіт) для всієї вашої родини, а ви скажете "muito obrigado" (дуже дякую).

ЕЛЕКТРИЧНІ І ГАЗОВІ КУХНІ МАРКИ "MOFFAT",
РЕФРІДЖЕРАТОРИ "CROSLEY SHELVADOR", ТЕЛЕВІЗІЇ,
ПРАЛЬНІ МАШИНИ, ВІДКУРЮВАЧІ, ХАТНЕ УМЕБЛЮВАННЯ, ПІЯНА, АКОРДЕОНИ і т. д.

купите

добре, дешево і на найкорисніших умовах
в українській відомій фірмі

G. LUKES FURNITURE - ELECTRIC

797 - 9 DUNDAS STREET WEST, TORONTO
Office EM. 8-9228

Інж. А. Шумовський

ПРОМОННЯ РЕНТГЕНА В МЕТАЛЕВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

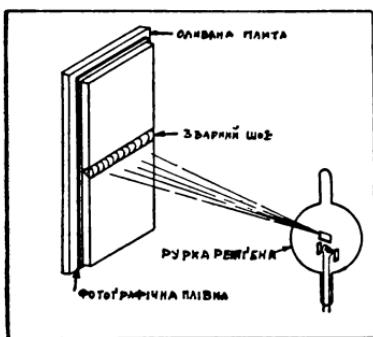
Кожний з нас знає, що то є проміння Рентгена, або проміння "Х", як їх називають в Англії і Америці. Знаємо добре, що медицина застосовує тепер ті проміння дуже широко і для внутрішніх хворіб і для хірургії. Але небагато з нас знають, що це чудодійне проміння вже від чверть віку застосовується так само успішно до "лікування хворіб" металевих споруд та конструкцій. І переважно це лікування носить превентивний характер так, як, наприклад, пересвітлення легенів зовсім здорових людей з метою викрити заздалегідь можливі хиби і, в разі потреби, усунути їх в той чи інший спосіб.

Відомо, що це проміння появилося вперше у 1895 році, коли Конрад Рентген, професор Вюрцбурзького університету в Баварії, відкрив властивість проникання електричних промініїв, пропускаючи їх через рурку з випомпуваним повітрям (vacuum tube). В Європі те проміння ще до цієї пори називають іменем винахідника, але англо-саксонський світ (можливо, що із свого снобізму та-кож), розуміючи містичний характер цього феномену, назвав

це проміння "Х".

Ніхто тоді не думав застосувати те проміння в промислі. Ale "біда всього навчить". Поячалося з того, що великі втрати, а часом і катастрофи в уживанні великих і дуже відповідальних частин машин (початково переважно відливок із сталі, чавуну і різних стопів), "хворих на внутрішні хвороби", себто недосконало виконаних, з дірами і тріщинами, невидними на поверхні, напровадили на думку фабрикантів застосувати проміння "Х" і для контролю цих металевих частин. Одним з пionерів в цій галузі в Америці був Г. Лестер, старший фізик арсеналу в Вотертаун, Масачусетс. Ale це сталося аж в 1924 р., тобто майже в 30 років після того, як проміння "Х" вже широко вживається в медицині.

Після цього проміння "Х" нашло швидко своє застосування в будові парових котлів, а в 1931 р. вже вийшли в Америці перші правильники (Codes) про обов'язковий контроль швів парових котлів високого тиснення згаданим способом. Пізніше вийшов цілий ряд заряджень про контроль усіх від-

повідальних будов — цистерн, кораблів і всякого роду конструкцій та машинових частин. Особливо ця метода виявила себе зовсім незаступною при контролю машин і споруд, виконаних через зварювання (welding).

Зварювання металів при допомозі газового пальника і ще більше при помочі електрики (під сучасну хвилину існує вже коло 40 різних способів зварювання) розвинулось так широко в останніх десятиліттях у металевому промислі, що годі тепер уявити собі навіть найменший варстат без зварювальних машин і влаштувань.

Що то є зварювання? Колись в давніх часах "зварювали" сталь ковалі просто на вогні, та й тепер ще цього способу не залишено, головно на провінції у селі, де нема ні газу ні електрики. Всі новітні способи зварювання зводяться до тої ж самої засади, з тією різницею, що металеві частини, незалежно від їх грубости і роду матеріялу (не лише сталь,

але буквально всі існуючі тепер металі дається "зварити") зварюються дуже швидко, високоякісно і одночасно з найменшою затратою коштів.

Зварювати металеві плити — це все одно, що "шити", зшивати куски матерії, тому такі сполучення називаються "швами". Такі шви заступають тепер нютовані шви, напр., в парових котлах, кораблях, мостах і т. д. В новітніх часах нюти зникають майже без сліду, їх всюди заступає зварювання.

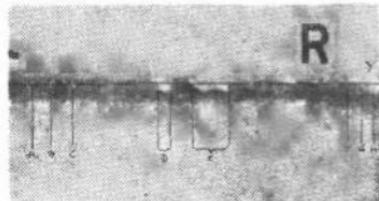
Такі зварені шви, як би досконало не були виконані, є неподіслім залежні від уміlosti і сумління самого зварювача (за винятком автоматичного, машинового зварювання). Шов може виглядати назовні бездоганно, але в середині можуть бути різні хиби — занечищення, розколини і т. д. Не викрита заздалегідь хиба може вплинути на міць даного шву, і в практиці це може мати необчислени наслідки, а часами і катастрофу. Вже зруйнувалась не одна водяна цистерна де були зле виконані шви, які не витримали навантаження і не встоялися перед сильним вітром. Таких випадків бувають десятки, а то й сотні. Не завжди легко встановити причину катастрофи, бо це може бути і зле виконаний проект. Останньо в Англії, після катастрофи великої цистерни, провадилося слідство рік часу і таки не знайшли причини.

Рідше трапляються випадки з паровими котлами, бо їх дуже

гостро контролюється саме промінням "Х".

Виконання "радіографічної" знимки (так принято називати цей спосіб контролю із зварного шву) є дуже просте в своїх засадах. Як бачимо із шкіцу, для цього треба умістити внутрі котла (цистерни, відливки і т. д.) плиту з олова (lead), яка не пропускає проміння "Х". На тій плиті кладеться касету з фотографічною плівкою. Джерело проміння (рурку Рентгена) уміщується назовні казана. Експозиція триває кілька мінут, залежно від матеріалу, його трубости і густоти.

Машини для насвітлювання працюють звичайно при дуже високих напруженнях електричного струму — 100,000, 200,000 вольтів і більше. Як відомо, проміння Рентгена є шкідливе для людського тіла, якщо не застосовано необхідних засобів безпеки. Звичайно у варстатах така машина має червоне світло, що світиться під час експозиції і тим остерігає всіх, щоб не наблизувались до машини менше як на 6—8 футів.

Залучені фото показують пересвітлений зварний шов казана і перекрій того шва, де видно всі хиби, їх розмір і характер.

Крім промінів Рентгена для радіографічних знимок у промислі вживають ще т. зв. промінів "гамма", тої самої природи, що й проміння "Х", але для збудження таких промінів не вживається електричної енергії, а радіо-промінюючих матеріалів або "ізотопів" (Іridій 192, Кобальт 60). Оперування такими апаратами трохи відмінне від оперування апаратом Рентгена, насвітлювання забирає багато більше часу (кілька годин), але великою перевагою цього способу є можливість фотографувати за поміччю одного джерела цілу конструкцію за одним заходом. Апаратом Рентгена фотографується звичайно короткий відтинок 1—2 фути довжини, а далі вже треба пересовувати або машину, або контролювану споруду.

Як зразок пересвітлювання за поміччю ізотопу подаємо на

фоті велику кулясту цистерну (50 футів проміру), яку зфотографовано з середини за одним заходом. Білі паски показують розміщення фотографічних фільмів на всіх виконаних зварювальних швах.

Як нам відомо, техніка зварювання і радіографії стойть дуже високо на наших рідних

землях. Особливо в галузі автоматичного зварювання Київ Реде перед у всьому ССР. Заняті в цій галузі переважно інженери - українці. Засновником університетських студій і дослідів над зварюванням металів перед тридцятьма роками був відомий професор Київської Політехніки Е. О. Платон.

Куток філателіста

БРАЗІЛІЙСЬКІ РЕЛІГІЙНІ МАРКИ

З нагоди 36-го Евхаристійного Конгресу, появилося три вартості бразілійських марок: 1 крузейро 40, — зеленого коліору, із найкращим мостом в Rio, т. зв. "Хліб із цукром"; 2 кр. 70 — рожевава, з портретом Паскаля Байльона, патрона Евх. Конгресів; 4 кр. 20 з погруддям кардинала - легата Маселлі.

Ще перед війною, в 1934 р. з'явилося дві вартості з нагоди візити кард. Пачеллі (теперішнього Папи) і 4 вартості в 400-річчя о. Анчієта, першого місіонера і просвітителя Бразілії. У 1940 році вийшла марка в 300-ліття короля Івана IV і місії о. Вейра. У 1929 році вийшла серія на згадку о. Бартелемі з Гусмао, що перший робив спроби літати в 1709 році і його бразилійці вважають праобразом авіяції. У 1954 році вийшла марка з нагоди 50-річчя прибууття оо. Марістів, одна — з нагоди візити кард. Піяцци та дві — з нагоди Марійського року.

ІНШІ НОВОСТІ

Австрія: 1 шіл. 35 в допомогу звільненим полоненим.

ЗДА: — Вартість 3 центи з великими американськими озерами, серія 6 кол. амер. президентів, серія 6 визначних мужів і серія 6 історичних пам'ятників.

Еспанська Сагара: — Три вартості в століття народження Бонеллі.

Франція: — Новий друк Маріянні вартости 15, 12 і 6 франків.

Еспанія: — Незабаром вийдуть три марки з нагоди століття еспанського телеграфу і одна марка в пошану великому маляреві Маріяно Фортуні.

СМАЧНЕ ПЕЧИВО

DONUT HOUSE

764 Queen St. W.

відоме в цілому Торонті!

НАД РІКОЮ ГАНГОМ

(Докінчення)

Батько робив все, щоб сина відмовити від його наміру. Але ніщо його не зупинило. Однієї ночі він виїхав із своїм слугою до найближчого лісу. Там скинув своє княже одіння, заміняв його за лахи старця, обтяв своє довге волосся і босоніж, з обголеною головою, пішов дорогою, як жебрак. Принц Сідарта помер. Чернець Готама, що його називали Какіумуні (аскет з Какія) почав своє нове життя.

Він пішов в гори Вотур біля Ражагрія (тепер Раджір). Ще й сьогодні це дике місце, вкрите кущами, що рояться від тигрів. Там почав він гостру покуту, місяцями постячи та лежучи непорушно під промінням пекучого літнього сонця або погружуючись взимку у льодовату воду.

Не знайшовши спокою духа, він вдався на пустиню Урувеля, де п'ять аскетів жили суворим життям. Він піддав своє тіло таким умертвленням, що з нього залишився один тільки кістяк. Його шкіра зморщилася, як у старця.

Але його душа була далі сповнена пекельного неспокою.

Думаючи, що аскетизм віддалює його від цілі, він перестав постити. Але з їдою він відзискав силу і всі спокуси

тіла і світу напали його з такою нагальною силою, що він ледь не пропав. Мара — дух злого, не покидала своєї жертви.

На світанку сьомого дня

Зневірений ішов він дорогами, під палаючим небом. Затримався в Гая, біля Патни, на березі річки Наранжана. Сів у стіл фікуса, рішений так довго не вставати, поки не зацарить у ньому мир.

Сім днів і сім ночей він роздумував, “сперши язика на піднебіння, загостривши свою думку, затримавши свій віddих і стримавшись від усякої поживи”. На світанку сьомого дня, коли мало з'явитися на небозводі сонце, ясність запанувала в ньому. “Його дух прояснився і все в ньому пробудилося: він пізнав звідкіля походять болі і нещасти світу та як їх визбутися”. Какіумуні “пробудився”. Він дістав просвічення. Він став Буддою.

Ця ніч просвічення, у стіл Дерева Знання стала святою в буддійському світі.

Натішившись п'ять днів радиством освобождення, він пішов до Бенар, де знайшов п'ять аскетів, з якими раніше перебував на пустині. Там, у парку Газель (сьогодні це передмістя Сарнат) він виголосив свою

Браман молиться на березі Гангу

славну бенарську промову. "Ченці, — говорив він, — є дві крайності, що їх слід уникати — життя в розкошах, що є низьке, негідне і противиться духові, та життя аскези, що є сумне і порожнє. Цих двох екстремів уникає досконалій і

знаходить дорогу справжньої середини, що приносить спокій, пізнання, просвічення, нірвану... А тут, ченці, свята правда про біль. Народження, старість, хвороба, смерть, розлука з тим, кого любиться: все це біль. А ось причина болю: це спрага приемності, спрага існування, спрага непостійності. А це рада на усмирення болю: усунути спрагу, знищивши пожадання..."

П'ять монахів стали першими учнями. Будда почав мандрівне життя, проповідуючи мудрість і милосердя вздовж ріки Гангу. Він казав: "Робити трохи доброго, це краще, як вчинити великі діла. Праведний чоловік є нічим, якщо він себе не вишколює, чинячи добре, та якщо не несе потіхи нещасним".

Він вернувся до Капілявасту і в жебрацькому вбранні прийшов до дому свого батька. Вся родина навернулася на "святе вбожество".

Коли він умирал, дуже старий, в Кусінара, поблизу місця свого народження, вже велика частина Індії прийняла Його віру. У двісті років пізніше, Асока — перший великий володар, що об'єднав Індію, — прийняв буддизм і зробив Індію країною Будди. Від Гімалаяв аж до півбережжя Коромандель, край покрився "ступами" — святилищами, монастирями і університетами. В Налянді, поблизу Гай, ще й сьогодні можна оглядати руїни величезної буддійської колегії, де вчилося десять тисяч студентів. Більше, як триста років буддизм був релігією Ін-

дії. Але наїзди варварських племен знищили високу індійську цивілізацію. Дикі воїни, що прибули з Афганістану попалили святині і школи та побивали духовників тієї релігії, що видвигнула шляхетні почуття людської душі. І коли відійшли орди, то брамани взялися викорінювати цю буддійську "ерес", що не визнавала людської посвяти, не респектувала каст і не шанувала привілеїв жреців. Святині Брами, Шиви і Віхну знову здвигнулись на руїнах ступів. Брамани ненавиділи Будду, називаючи Його "демоном, що зрадив людям секрет богів". Цей секрет — це була "Йога" (концентрація і опанування). Будда сам відкрив це "знання знань", що Його скривав перед ним Його власний батько, відгородивши Його від світу.

Сьогодні буддизм зник з Ін-

дії, що була Його кодискою. Але він став великою релігією Далекого Сходу. В Індокитаї, Китаї і Японії він має сьогодні понад 400 мільйонів поклонників. Але в святині святинь, що нею є Бенари, надармо будете шукати буддійської "ступи". Та все таки у цьому справжньому ярмарку божищ і релігій, де побачите тисячі зображень Ганумана з обличчям мавпи, Ганеша з трубою слона і Калі з головою чорного бичка, єдиним живим божищем є той, що за ним затерто сліди.

Перший соняшний промінь торкається ріки Гангу. Починається церемонія святої купелі. Глядимо з середини ріки на фантастичний спектакль. Стотисяч бронзових тіл, одягнутих в охру і пурпур, маєстатично сходять із кам'яних ступнів, а бубни і дзвони, наче регулюють ритмічність їхніх рухів. По-

При вході до палацу магараджі в Бенарах.

волі занурюються у воду з руками, повними квітів. Обмившись, кладуть свою жертву на хвилі, п'ють повними грудьми святу воду і стоять непорушно, склавши руки та вп'яливши зір у мерехтливе плесо ріки. Вже немає для них ні води, ні сонця, тільки ясність перед очима. Хто бачить цю ясність є праведним. Це "даршан" — погляд Гангу.

Двоє людей сходять ступенями до ріки, несучи ноші. На цементовому підмурівенні берегу зупиняються і відкривають накривало. На ношах лежить старий чоловік, що схожий вже на небіжчика. Його підносять на подушці, повертаючи його обличчя до ріки, щоб даршан оживив його вмираючі очі. Опісля один з них людей набирає у вазу води, поливає його і дає йому пити. Вода з Гангу стискає горло вмираючих і вкорочує агонію. Щоб вмерти "спасеними", ма-

гараджі веліли собі побудувати всі ці палаці в Бенарах, бо Бенари — це місто, де приходять вмирати. Кожна визначна родина має там свій дім і переноситься туди жити завжди, коли хтось з-поміж неї має вмирати. Коли зближається кінець, тоді несуть вмираючого до Гангу. Коли ж агонія продовжується, забирають назад і приносять наступного дня, чи навіть серед ночі.

З Бомбаю, Мадри і Цейлону привозять сюди хворих. І навіть індійці, що живуть в Європі, Америці чи Австралії, при першому заклику смерти беруть літак і йдуть до Бенар. У далеких, забутих людьми гімалайських селах і в джунглі Цейлону родини передають одна одній, як найбільшу святість, кілька крапель води з святої ріки — Гангу, що лікує недуги, усмирює біль і допомагає легко та щасливо вмирати.

Дж. Рая

ROCHESTER FURNITURE CO.

295 COLLEGE ST., Phone: WA. 3-2834 TORONTO, ONT.

(Власники: М. Герус і Н. Дейнега)

поручає найкраще й найдешевше хатнє і кухонне устаткування: **холодильники, електричні й газові кухні, модернє й практичне умеблювання тощо.**

Прийдіть і переконайтесь, що ніде не купите так добре, так дешево і на таких догідних умовах сплат!

З циклу: НАШІ КУПЦІ І ПІДПРИЄМЦІ

МИХАЙЛО ШАФРАНЮК

Заходячи до будь-якої з українських крамниць, не думайте про те, скільки труду прийшлося вкласти і скільки таланту виявити, щоб серед непригожих обставин, на чужій землі, здигнути нову економічну українську станицю, що нею є кожне підприємство. "Мають свою долю книжки" — каже латинська приповідка, але мають її також підприємства і їхні власники. Неодна з них могла б послужити сюжетом для прецікавого роману.

Ось перша історія — "Альфа Фурнішер Компані" і її власника п. Михайла Шафранюка.

Кожний з торонтонців знає цей багатий магазин всього хатнього устаткування, від стільця й дивана аж до найmodернішої холодильні.

Чи не цікаво вам знати, що п. Шафранюк почав свою купецьку кар'єру від малої кооперативи у подільському селі Худіївцях, Борщівського повіту. Мое рідне село Гермаківка всього на вісім кілометрів віддалене від Худіївець і я міг би чимало розказати про цю справді чарівну закутину, на грани поміж західньою і східною частинами української землі, над широким голубим Дністром і зеленим лінивим Збручем.

Там живе народ, що йому дорогий Львів, але куди ближчі Кам'янець Подільський і Вінниця. Там весілля ще тривають три дні, і з Маланкою ходять під Новий Рік, і вдягаються у народню ношу не на сцену, а для щоденної праці. А які там стрункі дівчата (здається, жменею обіймеш у стані) і які міцні та рослі хлопці!

Одним з тих славних хлопців був і Михайло Шафранюк, що, не цураючись мозольної праці, всі вільні хвилини використовував для здобуття знання.

Була в оселі Худіївцях кооператива, що ледве животіла. Та ось прийшов на крамаря

Кооп. свято в Борщеві, напереді з написом кооп. Худіївці

Шафранюк і до двох років кооператива стала однією з найкращих у повіті. Це звернуло увагу повітової дирекції Союзу кооператив на молодого крамаря і його, вже як службовика Союзу, висилають в наступних роках санувати кооперативи в Глубічку Великому, Новосілці і врешті передають йому провід у найкращій галицькій кооперативі в Шупарці, що зуміла постачати село і навіть довколишні села всім потрібним, аж до господарських машин включно. Молодого Шафранюка викликають у Тернопіль і там він далі працює по кооперативах округи, аж поки не відкриває в Тернополі, в позозумінні з Союзом кооператив своєї власної споживчої крамниці. Та це тільки ще один етап його росту. За рік він уже перебирає представництво Центроторгівлі (її очолював тоді д-р Прибитківський) і з її рамени об'їздить всю Галичину.

Помітивши що в Коломії немає української пекарні, п. Шафранюк іде туди і в новій торговельній галузі доробляється дуже швидко поважного маєтку. Але тут приходить 1939 рік, війна і большевицька окупація. Треба вертатися до Тернополя, де знають його тільки як скромного і працьовитого кооператора. Там працює в Облспоживспілці, у відділі організації торговельно - виробничих підприємств. Прихід німців і виголоддіння краю на товари дають п. Шафранюкові нові можливості. В короткому часі він враз з спільноками організує одне з найбільших торговельних підприємств Тернополя "Шафранюк і С-ка". І тоді, коли обороти підприємства зростають до сотень тисяч злотих, трапляється те, що найкраще характеризує душу п. Шафранюка: він, хоч уже одружений і маючий, голоситься добровольцем до Дивізії Галичина, надіючись,

що вона стане зав'язком армії самостійної української держави. Дальший його шлях, — це суворий військовий вишкіл, вогненне хрещення Бродів, бої на Словаччині, ще один панцерний вишкіл, бої над Одрою і... зовсім несподіване уникнення по-

лону та зустріч з родиною в околиці Інсбруку.

Звідтіль п. Шафранюки одні з перших виїжджають на еміграцію до Аргентини. Сміючись, згадує п. Шафранюк, як то він, не знаючи еспанської мови, йшов по Буенос Айресі туди й

Будинок і магазин
“Альфа” в Торонто

**Внутрі магазину
“Альфа”**

назад, розглядаючись у можливостях та пропускаючи нечисленні гроші, яких доробився в Австрії. Врешті рішився купити щось у роді невеличкого шинку з крамничкою, що на них збанкрутували попередні власники. По короткому часі, працюючи з дружиною і по 20 годин денно, стільки заощадив, що купив дімок у багатшій дільніці Буенос Айресу і там, посеред чепурних віль, на глумливі посмішки довколишніх людей, заклав... крамницю із зализними товарами (бранжа, в якій ніколи до того часу не працював). Торг перших місяців був біля рівновагності одного доляра денно, але швидко зрос у сотеро і більше. Коли вже підприємство розрослося (Його відкупив опісля інший українець), тоді прийшов дозвіл на в'їзд до Канади, яку п. Шафранюкував і вважає

країною майбутнього.

У Торонті якийсь час працював у пекарні “Фючер”, що її власницею є сестра дружини п. Шафранюка, опісля коротко веде підприємство з п. Яциком, аж врешті, разом з родиною Вжесневських, закуповує дім і влаштовує сьогоднішній гарний магазин.

Дотеперішні успіхи та досвід п. Шафранюка обіцюють багато. Радімо цим ще тим більше, що п. Шафранюк своє підприємство тісно пов'язує з життям і потребами української громади. “Я виріс в кооперації і її ідеях, отже й тепер уважаю себе не виключним власником мого майна. Це до деякої міри маємо усієї української спільноти!” — каже п. Шафранюк.

Чи це не постава і життепис, з яких можна вчитися?

М. Колянківський

КЛАДОВИЩЕ СЛОНИВ У КАМЕРУНІ

У Камеруні вибухла пожежа пуші. Вона поширилася так швидко, що стадо слонів не встигло вирватись із вогняного перстеня. Згодом знайдено в невеличкій балці 21 нещасних мертвих звірів.

Юр. Калинич

ПАРИЗЬКІ НОТАТКИ

14 липня...

Трошки пізно згадувати ліпень у вересні. Але тому, що 14 липня є національним французьким святом, то декілька зауважень ніколи не зашкодять.

14 липня... Брутальне, вбивницьке закінчення королівської династії Капетингів. Останній з Капетингів у судових справах революційного трибуналу названий просто: Людовик Капет, без професії.

Зруйнування Бастилії — в'язниці, від якої залишилося тільки каміння, з якого збудовано ліпневу колону на пляцу Бастилії в Парижі. Останній в'язень Бастилії Мазе де Лялюд — сивий, бородатий дід, що відбув 25 літ глухої камери в Бастилії, це єдиний аристократ, якого юрба не тільки не згільотинувала, а, навпаки, укоронувала французьким червоним ковпаком.

14 липня — трагічна дата французької революції, яка обезголовила "аристократа" — найвидатнішого вченого Лявузье; дата зради королеві — двоюрідним братом герцогом

Конде, що був головнокомандувачем збройних сил першої республіки; зрада герцога Орлеанського.

Час стирає сторінки історії. Четверта французька республіка року 1955 відзначає 14 липня не спорудженням на пляцу Гресь "гуманітарної" машини доктора Гійома Гільтотена, не макабричним походом через Париж з головами "аристократів" на списках, а танцями, веселощами, фоєверками і військовою дефілядою на Елізейських полях. У цих веселощах, в цих урочистостях беруть участь і нащадки Бурбонів та Бонапарте, і герцоги, і граф Паризький з численною родиною, і амбасадори з усіх держав світу, духовенство, комуністи, соціалісти, всі фарби, всі відтінки політичних і неполітичних течій, поліція, жебраки, актори, робітники, капіталісти...

Попередній сенс 14 липня стерся, зник. Лишилося тільки народне свято, веселе французьке свято 14 липня.

Острів св. Людовіка і Новий міст з кінним монументом Ген-

ЦЕ ВСІМ ВІДОМО,

що найкращий хліб і найсмачніше печиво випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

“БУДУЧНІСТЬ”

“THE FUTURE BAKERY”

785 Dundas St. W., Toronto, Ont. — Тел.: EM. 8-4235.

Тому питайтесь у Вашій крамниці тільки за хлібом з пекарні
“ФЮЧЕР”!

риха IV цього року були коронним пунктом чудес піротехніки. І треба визнати, що сьогорічна феєрія вогнів вдалася напроцуд прекрасно.

Після дефіляди військових з'єднань, демонстрації останніх зброєнь французької мілітарної техніки, після маршу колишніх комбатантів на милицях і рухомих фотелях, з грудьмиувішаними нагородами, після традиційного походу до Могили Невідомого Бояка, — масовий рух парижан до берегів Сени, до Монтмарської гори, увінчаної базилікою Святого Серця, до Бют Шамо, до Венсену. Дивитися на феєрверки, плескати і кричати по-дитячому від кожної сальви ракет, від кож-

ного вогненого фонтану.

Нема похмурого історичного 14 липня. Лишилося свято радості від власної волі, свободи; тієї свободи, якої французи задурно нікому не віддадуть. В день 14 липня жебрак і поліцай, плече до плеча спершися на парапет набережної Сени, на повні груди кричат: “Браво!” до кожної ракети.

Остання іскра феєрверку згасає в темних хвилях Сени. Розходитьсья, тане гамірна юрба.

До наступного року!

Над Парижем синій серпанок ночі. Один за одним згасають світла у вікнах будинків мільйонового міста.

На добраніч, Паріж!...

ПЕРЕВІРТЕ СВОЕ ЗНАННЯ

1. В якій частині республіки Ель Сальвадор Хр. Колюмб вперше причалив до Америки?

2. Назвіть металі, які носять мітологічні назви!

3. Коли засновано Наукове Т-во ім. Шевченка?

Відповіді на стор. 30

М. Дольницький

АЙСУРИ В УКРАЇНІ

Здається не кожний з нас знає, що серед сьогоднішнього населення України живе частина малого, але походженням своїм дуже давнього народу — айсурів, які в наслідок першої світової війни спинились на нашій землі й або знайшли тут свою долю і живуть з українцями спільним життям, або ще шукають шляхів до нових країн.

Хто ж ці айсури?

Назва й походження цього народу ще й сьогодні є предметом коли не суперечок, то здогадів і гіпотез для істориків, тим більше, що і в самих айсурів немає точно уяблого знання свого давнього минулого.

Між самими айсурами поширені дві концепції цього їхнього минулого. За одною з них, айсури є асиро-халдейського походження; це первісне населення старовинної Халдеї, що була заснована десь 4500 р. до Хр. і в склад якої входила тоді й Асирія, аж поки в 1850 р. до Хр. Асирія не створила своєї окремої держави. Асирія і Халдея існували як держави приблизно півтори тисячі років і зникли, а далі народи цих двох держав утворили декілька дрібних держав, які існували не довше, як до 3 в. по Хр.

З того часу і до цієї пори асиро-халдеї були під владою месопотамів, персів, римлян, арабів, монголів і турків. Перша світова війна застала асиро-халдеїв поділеними: більша частина під турками й менша під персами. Друга концепція каже, що айсури є жидівського походження, а їх прародком був Ассуда, брат патріярха Авраама. Де ж правда?

Спираючись на даних археології і антропології, більшість учених, що займаються цим питанням, уважає айсурів залишками тих жидів, які за вавилонського царя Салманасара попали в полон до Мезопотамії і таким чином неначе зникли для історії.

Цікаве з минулого айсурів ще й те, що вони відиграли потім велику роль в поширенні ідей християнства серед народів сходу. Айсури одні з перших прийняли нову віру і від них проповідь християнства поширилося по всіх відомих країнах Азії ще задовго до європейських місій.

А як ці айсури дісталися в Україну? До I. світової війни айсури жили частинно в долинах Персії, частинно по горах турецької Мезопотамії. Крім того вони були порозкидані по

РЕСТОРАН „ОДЕСА”

512 Queen St.,
Ph.: ЕМ 8-0005

подає своїм Гостям найсмачніші страви! Зокрема широко славиться наша добірна українська кухня!

У нас ціни дуже низькі!

Палестині, Індії, Єгипті, Судані, Кавказі і Південній та Північній Америці. У часі I. світової війни та після неї айсури, втікаючи від турецько-курдського переслідування, головним чином з Мезопотамії, рушили на захід, найбільше до Росії. Значна їх частина загинула під час війни від турків, курдів, від різних хвороб під час міграції і т.д. Решта, декілька тисяч айсурів, розпорошенні сьогодні по Іерсії, Мезопотамії та ССРР, отже і в Україні, а найбільше їх є у Києві.

Зараз після війни в Києві осіло яких 200 айсурських родин, — біля 900 душ. Ця кількість властиво не міняється і за останні роки: дехто мандрує по інших містах на заробітки, на їхнє місце приїздять нові або знову повертають ті самі.

Головним зайняттям айсурів у Києві є чищення взуття на вулиці. Цим промишляє 80% усіх айсурів — чоловіків і це дає 90% всіх чистильників взуття в Києві. Крім цього айсури займаються ще й латанням чобіт,

продажем чистильної пасті, шнурків для черевиків і т.д. Решта 20% айсурських чоловіків — це різні службовці, дрібні продавці морозива то овочів, продавці по крамницях тощо. У своєму рідному краї айсури жили й живуть з хліборобства, скотарства й садівництва і ці деякі звички хліборобського життя вони занесли й сюди, в Україну. Так, наприклад, ранньої осені, коли у них, на батьківщині вже вимолочене новозібране збіжжя й його сушать перед тим, заки відвезти до млина, — можна бачити, як старі айсури й айсурки на однітих майданах Києва, де світить сонце і подуває вітерць, напр., на Софійському майдані біля пам'ятника Хмельницького, виносять у мішках пшеницю, перевірють її з решета, потім полощуть у воді і довго сушать на ряднах. І так цілий день, поки не зайде сонце, вони сидять біля тієї пшениці, відганяють горобців, баби шиють, а діди куряте люльки і задумливо дивляться кудись далеко в простір, мабуть згадуючи свою далеку Урмію та Месопотамію.

Між айсурами для заробітку працюють тільки чоловіки. Айсурці не личить працювати для заробітку. Вона тільки дружина своєму чоловікові й господиня у своїй хаті. І лише крайні близні примушують айсурську жінку, господиню, щонебудь робити для інших за гроши. Але це вже сором для неї, а найбільше для її чоловіка. Айсур-

ські жінки в Києві торгують на вулицях дрібним крамом, насінням, овочами й т.д. і то виключно вдови. Взагалі ж довге життя з мусулманськими народами внесло багато специфічно-східного в життя айсурки. І так айсурка не може віддаватися своєю волею, її продають батьки, або ті родичі, що її за батьків, коли вона сирота. Середня ціна за молоду айсурку 600-700 рублів. Східній колорит зберігся теж у святкових та родинних звичаях. Айсурка, наприклад, завжди окремо від чоловіка йде в гості, у айсурців танці завжди окремо для чоловіків і для жінок, пісні теж. Незвичайний теж у айсурців обряд похорону і вони його спочатку дотримувалися в Києві, поки місцева влада його не заборонила з гігієнічних оглядів. Як завжди на Сході, айсурці ховають мерців без труни, повитих покровцем, і покровець той із цвинтаря додому несе найстарший родич померлого. В особливо вроčистих похоронах мерців несуть настоячки з розгорнутими руками.

Цікава, повна східного колориту, народня творчість — мистецтво айсурців. Типовим народним музичним інструментом айсурців, крім звичайних кавказьких зурни і бубна, є одинадцятистрінна гітара з ладами і скрипка з чотирьома струнами на високій підставці — палочці, але найбільшу роль в народній айсурській музиці грає бубон, як не лише інструмент для темпу, але і

для передачі характеру мелодії. Мистецтво слова в айсурів виявляється головно у народно-пісенній творчості, хоч мається враження, що в айсурів мало народних пісень, так воно бодай є у київських айсурів. Мабуть до того спричинюється їхні тутешні життєві обставини. Старі айсурі, — джерела народньої пісні, відірвані від рідного ґрунту, доживають віку, сидячи на київських пішоходах і чистячи чоботи. Які та пісні! А молодь захоплена модернними мріями і вона рідними піснями не цікавиться.

Мелодії айсурських народних пісень дуже подібні одна до одної, і немає слив'я жодної різниці між сумбою і веселою, всі вони однаково сумні й протяжні. Цей сум якийсь особливий, це не тая печаль, часом гостра й болюча, що бренить і є наших піснях. Це якась безнадійність, безпорадність, однакова у пісні старого діда і молодої закоханої дівчини. Є свої

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРНЯ

**GREEN VALE
DAIRIES LTD.**

**3156 Dundas St., W.
Toronto, Ont.**

поручає знамените молоко і молочні продукти, а також першоякісне морожене.

Просимо замовляти телефоном ч. **RO 7-1728**, або дрататися в усіх крамницях!

Доставляємо до домів!

**НАЙКРАЩІ,
НАЙМОДЕРНІШІ І НАЙПРАКТИЧНІШІ ХОЛОДЛЬНІ
знайдете тільки в**

ALPHA FURNITURE CO.

735 Queen St. W.,

Toronto

Tel.: EM. 3-9637

Поручаємо також найдобірніше електричне приладдя і вигідні, гарні та модерні меблі!

Якість і ціни наших товарів — безконкуренційні!!!

причини до такої безнадійності. Тисячоліття пережив цей народ і зазнав усього. Бувало що й били, і нищили, і з рідного краю його потом облитого, слізми оплаканого, виганяли, і розвіявся народ по всьому світі та співає свою сумну, може й лебедину пісню.

В айсурів, як ми вже казали, дуже вчасно поширилося християнство, але в половині 5-го століття первісна наука християнства замінюється на т. зв. ерес Несторія і в такому виді релігія айсурів доходить до цього часу. Сьогодні більшість айсурів — це несторіяни. Є між ними теж і мохаммедани, але їх мало. Мова айсурських несторіянських богослужень стара, ар-

мейська, — зовсім незрозуміла для простих людей.

Цікаво, що до української культури айсури не привчайлися, а радше легко й якось, наче з охотою, русифікуються. Навіть свої прізвища вони змінюють на російські: Георгієв, Абрамов, Лазарев і т.п. Здається, що можна це пояснити ще значним впливом російського елементу по містах України, де майже виключно живуть айсури.

Та не в Києві і не в Україні знайшов свою долю цей малій ставоринний народ і не тут жін думає вікувати, але далі мріє про свою батьківщину і за нею тужить.

Відповіді на питання з стор. 26

1. Острів, що його назвав Колюмб Сан Сальвадор, називається сьогодні Вотлінг і належить в архіпелазі Багама (поміж Флорідою і Гаїті). А республіка Сальвадор, що її столицею є Сан Сальвадор, лежить над Тихим океаном і Колюмба не бачила.
2. "Плютоніюм" від Плутона, "ураніюм" від Урана, "меркур" від Меркура.
3. У 1868 році.

Іван Кейван

РУБЕНС — МИСТЕЦЬ ЖИТТЄВОЇ РАДОСТИ

Впродовж довгої історії світового мистецтва не було випадку щоб мистець за свого життя переживав такий великий тріумф і щоб його ім'я було таке популярне й авторитетне, як ім'я Петра-Павла Рубенса, генійального флямандського мальяра — творця розкішного барокка.

Коли експериментатор і винахідник Леонардо да Вінчі був ہсвідком руїн своїх образотворчих здобутків, а Мікель-Анджельо — творець надлюдини в мистецтві викликав своїми творами рівночасно гураган захоплення і грімких протестів, коли обидва ці великі мистці вищували своїх геніїв на самоті та серед конфліктів, — Рубенс шліфував свого генія в погідній атмосфері і повній гармонії з оточенням. Його колossalна майярська спадщина (біля 3000 творів) — мала далекосяглі впливи на розвиток світового майярства впродовж століть, аж до наших днів включно.

Українське майярство теж було під чарівним впливом творчости Рубенса в добі “українського” або “козацького барокка” — особливо за володіння гетьмана Івана Мазепи.

Може трохи дивно буде зувернати, коли скажемо, що Рубенс

народився на скитальніні. Його батько, талановитий адвокат та радний міста Антверпену, для особистої вигоди перейшов на протестантизм, коли нідерландські протестанти підняли збройне повстання проти еспанських окупантів. По невдалому повстанні Іван Рубенс мусів утікати з дружиною й трьома дітьми до Кельну, щоб не згинути на стосі як зрадник католицької Церкви. В Кельні він знову повернувся на лоно Церкви і здобув становище дорадника принцеси Анни — другої жінки князя Оранського. За романси з княгинею попав у тюрму, але завдяки енергії своєї дружини вийшов на волю.

Родина Рубенсів перейшла жити до Зіген у Вестфалії, де їм народилася 1577 р., у два роки по смерті Мікель-Анджеља і в два роки по народженні Шекспіра, четверта дитина — син. Йому дали ім'я Петро-Павло, бо в день празника Петра і Павла його хрестили.

Коли Рубенсові було 11 років, помер його батько і мати — вдова повернулася з дітьми до Антверпену. Квітуча колись країна — Фландрія видавалася тоді пустелею. Еспанці застосували найжахливіші тортури супроти тих, хто смів критику-

Рубенс із своєю першою дружиною
(автопортрет)

вати "найліпшого з королів". Йорстокий інквізитор, князь Альба, що його еспанський король прислав на пацифікацію Нідерляндії, вимордував 18 тисяч невинного населення. Антверпен був спустошений, на вулицях столиці паслися коні і бігали дики звірята. Мати — вдова зуміла дуже скоро забезпечити прожиток своїх дітей і Ґайнлясія вихованням наймолодшого сина Петра-Павла, що з малку виявляв колосальні здібності до науки.

В численних біографіях великих людей не зустрічається явища, щоб хлопець був так

щедро вивінуваний природою як був Рубенс: незвичайно гарний, мілій у поведінці, з ясним умом та феноменальною пам'яттю. Він мав подивутідні засоби самоконтролі, був дуже пильний і працьовитий, мав непохитне бажання перемагати труднощі. Не диво, що в єзуїтській школі, де вчився разом з дітьми вищих суспільних кляс, доказував чуда. Маючи добре підстави латинської мови, що їх дістав ще від свого батька, Рубенс по двох роках шкільної науки володів латиною так легко і гарно, наче старовинні римляни. Німецьку мову засво-

їв як свою рідну. Вже не мав що робити у школі, тому мати віддала його на службу пажа у королівський двір.

Там Рубенс опанував прекрасно французьку мову і правила аристократичної поведінки, але по році залишив службу, бо вона знудилася йому. — “Маю цього досить” — заявив він матері. “Волію бути радше величним мистцем, як навіть королем”. Мати намагалася зламати постанову сина, не бачучи виглядів на кар’єру сина-мистя у цій зубожілій країні. Але постанова юного Рубенса була засильна. Його знаменіті рисунки ворожили йому світле мистецьке майбутнє.

Студіючи малярство в трьох мистців підряд, що були сліпими наслідувачами італійського мистецтва, Рубенс з неймовірною швидкістю опанував всі засади рисунку й кольориту і скоро переріс усіх своїх вчителів. У двадцятьпершому році його прийняли до малярського цеху ім. св. Луки як самостійного мистця.

Коли еспанський король Філіп II віддавав доношку Ізабеллю за Альберта Фландрійського, Рубенсові доручили виконати тріумфальні декорації на привітання королівської пари, з чого він вив'язався близькучо.

Двадцятьтрілітнім молодцем Рубенс вийшов до Італії, щоб поглибити своє мистецьке знання. Подорож з Антверпену до Венеції відбув кінно. Щедрі дари природи запевнювали йому велике майбутнє: високий, пре-

красної будови, з рум'яним лицем, буйним хвилястим волоссям, з гарною борідкою та вусами, з вірлинним поглядом темних очей, одягнутий елегантно. Його княжі манери, чарівний усміх, прекрасно — вишукана бароккова мова та незвичайні мистецькі здібності чарували всіх, з ким Рубенс зустрічався, не кажучи вже про жінок, що просто шаліли за ним. Володів прекрасно сімома мовами (фландрійською, латинською, німецькою, французькою, італійською та англійською) тож і не дивно, що дуже скоро з'єднав собі беззастережні симпатії князя Мантуйї, Вінченца Гонзаги — великого колекціонера й мецената мистецтва.

Будучи надвірним малярем князя, Рубенс створив для нього цілий ряд цінних композицій, а між ними “Поклон Пресвятої Трійці”. Ідучи до Італії як студент, Рубенс скоро здобув собі славу найбільшого маляра Італії і його просто називали замовленнями.

Але ці успіхи не зіпсуvalи молодого мистця. Він зінав, що йому ще дуже багато треба вчитись, щоб завершити свій талант. Пильно студіював твори Мантеня, Льоренца Коста, Перуджіна й Джулія Романо, що були в колекції князя, і подорожував по Італії, щоб докладно оглянути праці мистців Ренесансу. Побував у Флоренції і скопіював “Тайну вечерю” та “Битву під Ангіен” Леонарда да Вінчі в Міляно. У Римі простудивав уважно фрески Сикстин-

ської каплиці і намалював образи для церкви Санта Кроче. У Венеції студіював Тіціана й Тінторетта, а в Генуї зробив 150 рисунків різних палаців, що їх пізніше використав у своїй книжці про архітектуру. Поглиблював знання античної культури і писав свої праці латинською мовою.

Князь Гонзага, оцінюючи вартості Рубенса, ужив його як дипломата, щоб нав'язати більші політичні взаємини з еспанським королем Філіпом III. Рубенс вив'язався із своєї дипломатичної місії (1603), відреставрував образи-подарунки князя Гонзаги для короля, з'єднав собі прихильність королівського двору і вернувся до Італії не тільки визнаним найбільшим мистцем, а й знаменитим дипломатом. Вдодатку дістав великі замовлення на портрети і релігійні композиції для еспанського князя Лерми.

На вістку про смерть матері вернувся 1608 року до Антверпену. Його батьківщина переживала тоді добу великого матеріального розквіту і Рубенс мав широкі горизонти для своєї мистецької діяльності. Хоч він дев'ять років побував поза межами свого краю і хоч його талант дозрівав у чужому оточенні, Рубенс залишився у мистецтві флямандцем. Хоч його геній формувався на творах великого анатома Мікель-Анджеля, класичній грації Рафаеля, на рисунках Мантеня, кольорі Тіціана й Веронезе та драматичній композиції Тінторетта,

КНИГАРНЯ І КРАМНИЦЯ

BAZAAR CO.

1615 Dupont Str.

Toronto (Ont.), Tel. ME. 2197

має всі українські видання й книжки, українську й чужомовну пресу, шкільне й канцелярійне приладдя, грамофонні плити тощо.

Особливо поручаємо нашу французьку косметику та наші гаянтерійні товари (светери власної продукції!).

він ніколи не малював більшого твору "заки не огрів свою кров у флямандському серці".

Його негайно іменовано надбірним малярем Альберта й Ізабелі і він почав свою неймовірну мистецьку діяльність як ніодин з мальярів перед ним і по ньому. Церкви, спущені протестантами, очікували рук мистців. І Рубенс намалював багато релігійних композицій, з яких найславнішою є "Зняття з Хреста" — цей рисунок пензлем, що його мистець виконав 1612 р. для катедри в Антверпені. Маючи 35 років, оженився з гарною дев'ятнадцятирічною Ізабелею Брандт і закріпив своє щасливве подружжя портретом, що сьогодні висить в мюнхенській галерії. Тоді почалася найпродуктивніша доба в його творчості.

(Кінець у наст. числі)

о. В. Кузьма

ВІЛЬГЕЛЬМ ГАБСБУРГ ХОТІВ ЖЕНИТИСЯ З ГУЦУЛКОЮ

Перша моя зустріч з Василем Вишиваним (архікнязем Вільгельмом Габсбургом) була в другій половині лютого 1918 року в Тернополі під час моєї відпустки. Був я тоді духовником австрійської армії з осідком в Будапешті.

В тому часі переходила через Тернопіль на Україну одна австрійська дивізія, що її командантом був Василь Вишиваний. Штаб дивізії затримався був в місті на короткий побут. У найближчому неділлю Василь Вишиваний враз із своїм штабом взяв участь в Богослуженні у парафіяльній церкві, під час якого я виголосив принагідну проповідь, на особливе бажання місцевого пароха, о. кан. Вол. Громницького, б. царсько-го в'язня.

Пополудні того ж дня всі священики, що жили в Тернополі, витали архікнязя в його квартирі і при тій нагоді спільно фотографувалися.

Друга моя зустріч з архікнязем була в містечку Жмеринка, де перебував Головний Штаб Дієвої Армії У. Н. Р., при якому я був головним греко-католицьким духовником, а Василь Вишиваний, як полковник

Галицької Армії, був зв'язковим старшиною при цьому Штабі. Я мав нагоду майже щодня бачитися з ним. Усі ми жили в залізничних вагонах і в погідних літніх днях сідали на траву, що вкривала насип при залізничному шляху, та провадили розмови на різні актуальні теми.

Одного дня я дискретно запитався його, що він думає про нашу визвольну боротьбу з большевиками, а також про його особисті наміри в майбутньому. Його відповідь була: "Я вірю, що Україна буде вільною і я вам бажаю, щоб це сталося якнайскоріше. Я тоді поїду на Гуцульщину, оженюся з дівчиною, яка матиме 5-7 моргів поля і буду господарювати."

Ця відповідь видалась мені дивною, а навіть наївною. Що вона була, однаке, щирою, я переконався з оповідання бл. п. д-ра Лонгіна Цегельського в часі моого побуту в Анкастери, де він перебував на відпочинку в 1951 році. Ось що він мені сповів: Батько Василя, архікнязь Степан Габсбург, рідний брат цісаря Франца Йосифа I, був власником розлогих земель-

Автор цього спогаду — Впр. о. крилошанин Василь Кузьма, це один із найбільш заслужених священиків і чи не єдиний гр. кат. душпастир, відзначений найвищим українським орденом — "Хрестом Симона Петлюри" і відзнакою У. Г. А.

Народжений 1891 р. в Романівці б. Тернополя, о. Кузьма закінчив з відзначенням гімназію в 1910 р. і богословські студії в 1914. Під час першої

них маєтків довкруги міста Жиївця в Зах. Галичині. Домашнім учителем його малих синів був один поляк-шовініст, колишній гімназійний учитель. Одного разу під час науки він почав оповідати восьмилітньому Василеві про людей-дикунів, про їхнє життя і дивні звичаї, подразнивши цим фантазію ма-

світової війни був духовником — капеляном в австрійській армії, в січні 1919 р. перебрав від австрійського команданта владу в Тернополі, а опісля був у тому ж місті духовником У. Г. А., аж поки не перейшов до Штабу Дієвої Армії У. Н. Р. як головний священик для всіх українців - католиків, що служили в її рядах, маючи IV ступінь платні (відповідав військовому ступневі бригадира — генерал-майора). По війні деякий час виконував душпастирські обов'язки у Львові, а від 1933 року, з доручення церковної влади, обняв пост капеляна для українців у польській армії, з осідком у Krakowі. В роки німецької окупації працював як душпастир і громадський діяч в Новому Санчі. На еміграції була широко відомою його діяльність у Зальцбургу. До Канади приїхав в 1948 р. і тут п'ять років був духовником в Анкастері. Тепер Впр. о. Кузьма перебуває в Грімсбі (Онт.) і працює над спогадами та науковими творами (проповіді, історія філософії).

На фото: о. Кузьма в мундирі духовника У. Н. Р.

лого хлопчини. Бажаючи познайомитись більше з ними, запитав хлопчик, де ті дикини живуть, бо він мусить їх побачити. Учитель сказав, що властивою країною дикунів є Африка й Америка, але не треба аж так далеко їхати, бо у східній Галичині, біля Коломиї, живуть українці, які називаються гу-

цули, і вони нічим не різняться від дикунів в Африці чи в Америці...

Розбурхана фантазія хлопчини не давала йому спокою і незабаром забреніли телефонні дроти по цілій габсбургській імперії у пошукуванні за малим архікнязем... Жандарми впродовж трьох місяців не мали спокою, днями і ночами перешукуючи всі міста і села зі знімкою архікнязятка в кишенях.

А тимчасом одного весняного ранку дорогою між Коломиєю і Кутами йшов дрібним, отяжілим кроком, втомлений хлопчина. Його одіння було

вкрите порохом, гарне рожеве лицько було невмите, а ясно-блакитні очі пригасли. В томлений і голодний сів на березі рову напроти вузької нивки, яку саме орав одним конем трудолюбивий гуцул. Побачивши нещасного хлопця, орач підійшов до нього і почав розпитувати його хто він, звідки і куди він йде. Хлопчик відразу сподобався гуцлові і коли він почув, що дитина "сирота" і без даху над головою, вирішив взяти його "за свого", бо, крім малої дівчини, не мав кільше дітей.

Зближалось полуудне і гуцул враз із "прибраним сином" сів

Архікнязь Вільгельм, праворуч його о. кан. В. Громницький, між ними в другому ряді Автор о. В. Кузьма, далі: оо. Бон, Бородайкевич, Гайдукевич, Селебай, Кочій і Пасіка та ад'ютант Вільгельма.

"полуднувати". Накормлений хлопчина "віджив" і по короткім відпочинку радісно взявся за батіг та поганяє коня при плузі до самого вечора. Повернувшись з поля до дому, гуцул представив хлопчину своїй дружині, яка занялась ним, як рідним сином... Перебраний в гуцульську хлопячу ношу "царський братанич" із сопілкою при устах беріг разом з іншими пастушками стадо овець на просторій полонині.

Чудовий краєвид, сердечна прязнь пастушків, справжня батьківська опіка прибраних батьків полонили малого Василька і він вирішив залишитись між гуцулами назавжди.

На жаль Його щасливе життя між гуцулами не тривало довго. Державна поліція не вгавала

в пошукуваннях за малим архикнязем і вкінці відшукала його. Хоч він уперто спротивлявся вернутися до палати своїх батьків, поліція насильно відставила його назад до Живця і віддала в руки захуреніх архикнязів.

Він признався перед батьком, що причиною його втечі на Гуцульщину, було шовіністичне оповідання учителя-поляка про гуцулів-дикунів, але він переконався, що гуцули є дуже міліми і культурними людьми і вин іх дуже полюбив... Учитель заплатив за свій шовінізм втратою праці.

Після цього я вже вірю, що слова архикнязя в Жмеринці були ширі та що він справді мріяв про те, щоб оженитися з гуцулкою.

ГАЛІВУД ОПОВИТИЙ СМУТКОМ

Дві великі втрати мав тепер Галівуд. — тим більше болячі, що відійшли дві артистки талановиті, люблені і молоді.

Сузан Бейл. — "Ми всі її оплакуємо!" — сказав спікер американського радія, повідомляючи про смерть цієї всього 21-річної прекрасної дівчини, що була зразком життєвої відваги і терпеливості. Вибрана королевою краси свого каледжа в 1952 році, Сузан зараз таки підписала контракт до Галівуду. Але щастя, як швидко всміхнулося, так швидко й померкло. Накручуючи фільм "На схід від Суматри", молода ар-

тистка впала і стовкла собі коліно. Ледве виздоровівши, ма-

Кадри із довгометражного, кольорового фільму "Чар танку" продукції Б. Солука, що в ньому виступають наші найкращі мистці танку: Оленка Заклинська-Гердан, Рома Прийма і Школа-студія "Аполлон" А. Заварихін. Фільм ітиме в канадських містах у вересні і жовтні ц. р., враз із додатковим документальним фільмом про визвольну боротьбу 1917-21 рр. та хронікою.

ла автомобільний випадок. Праве коліно почало ятритися. На два роки пізніше, під час наїзду другого її фільму, прийшлося відрізати її ногу. Ale Сузан не хотіла резигнувати з своєї кар'єри. "Сара Бернард могла грati із спаралікованою ногою, то я могти ми із протезою!" — сказала собi дiвчина. I справdі вона накрутила ще один фiльм, виступала в телевiзiї, а в 1954 роцi здiйснила свою мрiю — одружилася iз актором Рiшардом Лонгом. Ale Провидiння дало її тiльки один рiк щастя на землi: вона померла на рака легенiв. Сенатор Леман, вiтаючи її в лютому ц. р., поздоровляв її як жiнку "з великом серцем i великою вiдвagoю..."

Кармен Міранда. — Того самого дня, коли дiйшла до нас вiстка про смерть Сузан Бейл, ми довiдалися про наглий кiнець іншої вiдомої артистки: Кармен Міранди. Ця, що її називали "бразилiйською бомбою", померла на серцеву атаку, в годину пiслia свого телекiзiйного виступу. — Народжена в Португалiї в 1914 роцi, ale з походження бразилiйка, Кармен Міранда (справжнє прiзвище — Кармо Міранда да Кунга) почала свою кар'єру в мюзiк-голi — вiдомому нью-йоркському кабаретi "Вулицi Парижу". У Галiвудi вона прославилася головно в роках 1940-1950, накручуючи вiдомi фiльми: "Пiд небом Аргентини", "Одна нiч у Rio" i т. д. Її останнiм фiльмом був "Скерд Стиф".

Для наших читачок і читачів

ЯК ПЛЕКАТИ НОГИ?

Скільки то людей мають кло-
поти з ногами! Скільки то тер-
пінь і мук переживають ті, хто
купив замалі черевики: мозолі,
болячі місця, змучення всього
організму і... нарікання.

Бо ж ноги — це незвичайно
важлива частина тіла. На них
спочиває уесь наш тягар. От-
же ногам і обув'ю слід приді-
ляти багато уваги.

Перша засада, — мати добре
і вигідні черевики. Але й крім
цього слід плекати ноги, щоб
вони були відпорніші на зму-
чення.

Вранці слід натирати ноги ко-
лонською водою. Стопи, а осо-
бливо пальці, треба легко і
швидко помасувати. Якщо ноги
були попереднього дня дуже
змучені, то натирти ще й галу-
ном. Добре також зробити паль-
цями та ногами ранкову гімнасті-
ку: хвилинку поскакати і по-
рухати пальцями. Приплив і
жвавіший обіг крові дають їм
силу переносити тягари дня.

Можна також зробити міксту-
тура для натирання, що чудово
зберігає свіжість ніг: 10 грамів
формолю, 5 гр. гліцерину і 150
кубічних сантиметрів альколо-
гіяту ляванди ("Фюнель") 90%.

Якщо ноги пітніють, то слід
їх пуд्रувати. Ввечорі, якщо
ноги дуже змучені, треба при-

святити їм більше уваги. Ви-
мити докладно в гарячій воді,
яку тільки можна витримати. Можна також загорнути ноги
в гарячий рушник. Опісля нати-
терти їх камфоровим спиртом
та помасувати здолини вгору
камфоровою помадою. Опісля
слід полежати 10 хвилин на
спині, роблячи ногами кілька
вправ, напр. їздження на ро-
вері, кружляння стопами дов-
кола котиків, згинання і про-
стування пальців. Після того
відпочити, поставивши ноги ви-
соко.

Треба також дбати про есте-
тичний вигляд ніг. Тому педі-
кюр — це обов'язкова річ.

Якщо нігти вростають у тіло,
циому можна зарадити кілько-
ма способами: 1. Зрізати нігти
тильки просто, не обтинаючи
кутиків, 2. Легко розрізати по-
середині нігть, 3. Спилити гру-
бину нігтя великого пальця та
в кутики закласти кусники вати,
— нігть зуживатиме силу
на ріст в грубину і не вроста-
тиме в тіло.

Та найприкріше для ніг — це
нагнітки. Найважливіша порада:
мінити дуже часто обуву і но-
сити тільки вигідні і добре ви-
різані черевики (влітку санда-
ли). Вживати препаратів проти
нагніток докладно так, як го-

ворять подані на них поради. А славний Кнайп пропонує: Зварити у великому горшку вівсяну солому та мочити в тому виварі ноги 20-30 хвилин, при температурі 25-26°. Це помогає не тільки на нагніткі, але й на всі інші недомагання ніг.

Дуже здорово для ніг, що ввесь час перебувають у взутті, походити босоніж по землі, або й по дрібних камінчиках. Це зміцнює мускулатуру.

Вліті, коли ноги ввесь час обуті в сандали, нарощає на підошвах верства згрубілої шкіри. Її слід обрізати після миття спеціальним ножиком-жилеткою, а опісля намастити кремом.

Не забуваймо, що й обув'я слід теж плекати, бо в ньому спочивають наші ноги. Спортивні і закриті черевики, ще

ОЛЬГА КОЛЯНКІВСЬКА
косметичка з Парижу

6 Sylvan Ave., Toronto, Ont.
Тел.: LO. 8378

фахові поради, плекання й масажі лица, повне усування волосся й бородавок, манікюри і т. п. На бажання, обслуга по приватних домах.

Домовляйтесь телефоном!

теплі, слід намастити пастою і надягнути на "правило".

Запиталися раз В. Черчіла, чому завдячує свій довгий вік. На це він відповів: "Я завжди сидів, як не мусів стояти, і лежав, як не мусів сидіти". Це прекрасна наука, як захороняти ноги від непотрібного змучення.

О. Колянківська

ВАШІ КВІТИ МОЖУТЬ ЦВІСТИ ДОВШЕ

Принесені в кімнату і поставлені у вазі з водою, зрізані квіти недовговічні, багато з них в'яне вже на другий день.

Але при правильному зрізуванні і догляді букетів можна добитися того, що такі квіти, як, наприклад, бузок, півонії, лілеї, фіялки, жоржини хризантеми, стоятимуть свіжими у воді не 3—4 дні, а тиждень і більше.

Дуже важливо знати, коли саме треба зрізувати квіти. Найкраще це робити рано - вранці або увечері. Квіти, зрізані у спеку, майже непридатні для стояння у воді. У туманну чи

дуже хмарну погоду, в дощ або безпосередньо після значних опадів квіти зрізувати не поручається.

Все листя і бокові пагони на довгих стеблах (у півонії, лілей, хризантем, глядіол, флоксів та ін.) слід відривати на висоті 10—15 сантиметрів від зрізу, щоб вони не загнивали. У півонії і жоржин треба обрізати всі додаткові бічні пуп'янки та паростки, бо вони тільки виснажують основну квітку, і вона швидше в'яне. Гвоздики, айстри та інші складноцвітні квіти слід зрізувати тоді, коли вони зовсім розпустилися. Лілеї,

повні півонії та троянди треба врізувати у стадії напіврозквітлих пуп'янків. Квіти, що дають китицю або колос, як, наприклад, дзвоники, флокси та інші, краще і довше стоять у воді, якщо їх зрізати хоч частково розквітлими.

Після зрізування квітів не слід їх надовго залишати без води. Виняток становлять тюльпани і глядіол, які довше будуть свіжими, якщо після зрізування їх трохи прив'ялити, тобто поставити у воду годину чи через 2—3 після зрізування.

Правильний догляд за зрізаними квітами полягає в щоденній зміні води та поновленні місця зрізу. Поновлювати місце зрізу треба таким чином: кінці стебел опустити у воду, і під водою обережно підрізати на півтора-два сантиметри, причому поверхню зрізу слід робити по можливості довшою, щоб краще всмоктувалась вода.

Відразу після цього треба опустити квіти якнайглибше у воду, щоб вона майже досягла їх голівок. Добре поставити квіти у відро чи глибокий посуд і тримати там 2—3 години, краще у холодному і темному приміщенні (коридорі, погребі). Маки та інші квіти, що мають у тканинах багато молочного сочку, краще поставити у теплу воду. В холодній воді сік, що

ІВАН ПАВИЧ

поручає
смачні ковбаси, шинки
і вудженини

**809 Queen St. W.
Toronto, Ont. — EM. 4-0658**

виділяється, швидко застигає, рослина перестає всмоктувати воду і в'яне.

Коли квіти протягом цілого дня простоять в теплій і сухій кімнаті, то на ніч їх слід внести в холодне приміщення, поставити у воду і навіть прикрити вогокою марлею або ковпаком з мокрого паперу, але так, щоб вони не торкалися квіток. Обприскувати водою квіти не треба.

Щоб зів'ялі квіти знову стали свіжими, треба додати у воду марганцевокислий калій до утворення слаборожевого коліору. Добре зберігатися квіти у розчині кухонної солі (пів чайної ложки солі та борної кислоти на кінчику ножа на літр води). Поновлювати зріз слід щодня, а розчин міняти один раз на три дні. Для айстр слід додавати у воду невелику кількість цукру.

Світлана Приходько

КУПУЙТЕ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В "МИ І СВІТ"! А, КУПУЮЧИ, СКАЖІТЬ КУПЦЕВІ, ЩО ВИ ЗНАЄТЕ ЙОГО ФІРМУ З НАШОГО ЖУРНАЛУ. ЦЕ ВАС НЕ ОБТЯЖИТЬ, А НАМ ДОПОМОЖЕ ДІСТАТИ ОГОЛОШЕННЯ В МАЙБУТНЬОМУ! — ЦИРО ДЯКУЄМО.

I. Чепига

3 ПСИХОЛОГІЇ ПИСЬМА

Письмо простолінійне, вгору й вдолину

Деякі люди пишуть рівно і без ліній, в інших письмо підноситься вгору або опадає. Є ще такі, що пишуть хвилями й вужеватими стрічками.

Людині, якої стрічки є простолінійні призначає графолог замиливання до порядку, витривалість і консеквентність. Письмо, що підносяться означає змагання і оптимізм; письмо, що спадає — означає сум, занепад ревности, нещастя, втрату надії і пессимізм. Чоловік, що його рядки наперед опадають, а опісля підносяться, потрапить скоро вирватися з нещастя, а в кого, навпаки, наперед підносяться, а згодом опадають, тога й щастя не вилікує з пессимізму і боязливості. Буває добрим дипломатом та зручним політиком той, хто пише вужевато, хвилястими рядками.

Тонке, грубе й замазане письмо

Щоб письмо було виразне, треба мати стільки сили волі, щоб основні риски написати сильно. Отже, як вони сильні, то автор має велику енергію.

Тонке письмо, де майже не має різниці між основними і побічними рисками, означає чо-

ловіка, якому брак енергії, слабого й ніжного (головно тоді, як письмо є й дуже округле).

Деякі люди тримають при писанні перо просто, а деякі дуже похилено. Ті, хто тримає просто, можуть писати грубим письмом без напруження, але таке письмо грубе не лише в основних, але й побічних рисках. Отже їхнє письмо має помазаний і поляпаний вигляд. У них "о" не творить колінцата, але пляму чорнила, тай взагалі всякі заокруглення в них замазані чорнилом. Таке письмо означає чоловіка змислового, такого, що любить зажити світу, який хоче пізнавати радощі життя, не напружуючись, який боїться брати голими руками гаряче залізо. Коли це письмо є до того просте й гостре, то вказує на людину дуже склонну до brutальності.

Гармонійне й негармонійне письмо

Досі ми розглядали прикмети письма, які кожний може заважити на перший погляд. Але лещо інакша справа із загальними прикметами, які роблять письмо гармонійним чи негармонійним. Тут вже говорить ссобисте переконання і смак графолога.

Просте, ясне, без жадних закрутасів письмо, яке приемно вражає своїм розміром і викінченням, назовемо гармонійним, а знову письмо, яке в звичайному житті називаємо невиробленим, назовемо негармонійним.

Значення гармонійності письма є різне, відповідно до ступеня пропорції і краси. При тому не треба мішати письма гармонійного з каліграфічним. Талановиті люди, письменники і артисти пишуть гармонійно, обмежені люди пишуть негармонійно. Але не забуваймо, що й тут осуд можна видавати тільки в парі з іншими прикметами письма. Коли письмо негармонійне, але рівночасно вужевате, то маємо людину з низьким, брехливим характером, хоч саме вужевате письмо означає дипломата. Між гармонійним і негармонійним письмом є ще середнє, яке означає наївність і легковірність.

Графологічні знаки поодиноких слів

Цілу низку графологічних знаків, які ми досі пізнали на всьому письмі, можемо знайти і на поодиноких словах. Слова можуть, наприклад, як і стрічки, підноситися і опадати.

Але поодинокі слова відкривають графологів ще більше. Є такі люди, що в них послідовні букви в словах є більші від перших. Це означає наївність і недосвідченість, надто велике довір'я і необдуману балакучість. Отже ясно, чому так час-

то зустрічається таке письмо в дітей. Їх ще не торкалась життєва буря, вони ще нічого не чули про злобу світу і вони з великим довір'ям говорять людям про свою біду.

Зовсім інакше поводиться такі люди, яких загартував вже досвід. Іхнє огірчення виявляється тим, що їхні слова кінчаться зменшеними буквами, переходять майже у вужевату лінію, яку й годі відчитати. Посереднє письмо означає чоловіка уміркованого, який, ані не носить серця отвором, ані не замикає уст на колодку.

Можна також пізнати прикмети характеру зі слів, яких насправді нема. В дуже поспішному письмі нераз бракує слів. Це ознака нерозважності і розсіяння. Але, якщо письмо рівночасно є гармонійне, то це означає спромогу швидко думати.

В одному письмі букви в'яжуться із собою, а в іншому вони не пов'язані, стоять одинцем. Ще інше письмо має пов'язані букви групами. Коли букви пов'язані, то ця людина є розумною і розважкою, з логічно упорядкованим ходом думок. Коли ж навпаки, то вона легко сприймає всяке нове враження. Людина, що в'яже букви групами, має розум, який легко у всьому орієнтується, відповідно порядкує все, що себе стосується, в'яже разом та зручно будує на чужих ідеях.

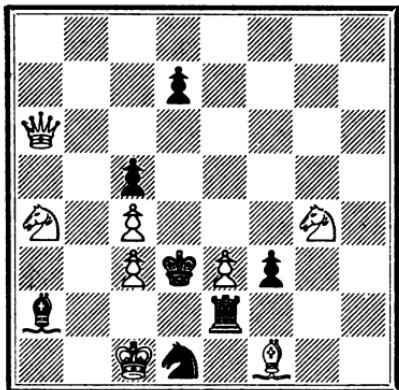

Редактує: Е. Онищук

ЗАДАЧА Ч. 3

Ж. Періс

1. нагорода "Магазінет" 1953

Мат у двох ходах

Розв'язання задачі ч. 2:

1. Бг5!

Легка будова задачі. Цікаві заслони чорним пішаком свої дами приводять до гарних далекобійних матів білої дами.

ССР — США

На вісімох шахівницях і в чотирьох турах проведено в Москві в червні–липні ц. р., дружинову зустріч обох країн. Вислідом 25 - 7 завершилась четверта з черги поразка американ-

канців. Перша з кінцем 1945 року, радієвою дорогою, 15½ - 4½. Друга один рік пізніше, 12½ - 7½. Холодна війна. Умовлені відплатні змагання в Нью-Йорку протягались. У 1953 роціsovets'kaya передovoi shakhisti — це професіонали. Вони втішаються дбайливою опікою уряду, що їх старанно підготовували, мов перегонових коней, пускає на міжнародну арену для своїх політичних і пропагандивних цілей.

Єдиним ясним промінчиком для американців у сьогорічній зустрічі була перемога Решевського над першуном світу Ботвінніком 2½ - 1½ (одна перемога й три нічиї). Нижче даемо переможну партію Решевського.

Партія ч. 2

Меранська оборона

Білі: С. Решевський

Чорні: М. Ботвіннік

1. д4 е6 2. ц4 д5 3. Кц3 цб
4. е3 Кф6 5. Кф3 Кbd7 6. Bd3

дхц4 7. Бхц4 65 8. Бд3 а6 9. е4 ц5 10. е5 цхд4 11. Кхб5 Кхе5 12. Кхе5 ахб5 13. Дф3 Да5+ 14. Кре2 Бд6 15. Дцб+ Кре7 16. Бд2 64 17. Дхд6+ Крхд6 18. Кц4† Крд7 19. Кха5 Вха5 20. Вгц1 Баб 21. Бхаб Вхаб 22. Вц4 Кд5 23. Вхд4 Вб8 24. Крд3 г5 25. Крц4 б3 26. а4 Вц6† 27. Крд3 Вц2 28. Вб1 Вбц8 29. а5 Вц8цб 30. Кре2 Вд6 31. Кре1 Кц7 32. Вхд6+ Крхд6 33. Бц3 ф6 34. Ва1 Ка6 35. Ва3 Кри7 36. Вхб3 Кц5 37. Вб5 Ка4 38. Бд4 е5 39. Крд1 Вц4 40. Без Крцб 41. Вб8 і чорні піддалися.

Задовільняючи бажання читачів, проголошуємо постійний конкурс на розв'язання шахових задач. Взяти в ньому участь можуть всі читачі нашого магазину.

Умови конкурсу:

1. Конкурс обіймає всі задачі й студії друковані в "Ми і Світ".

2. За правильне розв'язання двоходової задачі зараховуємо 2 точки, за триходову 3 точки, за студію 4 точки.

3. При розв'язанні двоходової задачі зазначити лише перший хід. У триходовій — перший хід білих, можливі відповіді чорних і другий хід білих на кожну відповідь чорних. При розв'язанні студій вказувати всі основні варіянти.

4. Реченець надсилання розв'язань — два місяці з дня появи магазину.

5. Переможцеві призначається, раз на чотири місяці, книж-

НОВИНА!

Вже з'явилася в продажу повість

Федора Одрача

"В ДОРОЗІ"

Ціна 1.50 дол. Замовляти в адміністрації вид. "Ми і Світ".

кову нагороду.

6. Конкурс проводиться драбинною системою. Хто досягне найбільше число точок і дістане нагороду, тратить усі точки й мусить починати знову від початку.

7. В листах з відповідями слід зазначити свою точну адресу.

8. Всі листи адресувати: Е. Onyschuk, 1 Bryant Ave., Toronto 13, Ont., Canada.

ШАХОВІ НОВИНИ

Шахова першість і кубок столиці Франції, Парижу, опинилися вже вп'яте в посіданні проф. Степана Попеля, нашого світової слави шахіста.

Університет Торонто організує в зимовому симестрі читання шахових лекцій.

У турнірі за першість Транс-Міссісіпі перве місце здобув Мирослав Турянський на рівні з П. Таутвайсас.

У Філадельфії, у турнірі за першість східних стейтів, гарних успіхів досягли наші шахісти: Лев Блонарович, Орест Попович і Іван Романенко.

КУТИК РИБАЛКИ

РИБНЕ БАГАТСТВО КАНАДИ

Передвісником рибальського сезону в Канаді є малі, до 6 інчів, рибки, звані "смелс", що перші по зимовому сні вирушають з глибоких озер на гирла рік і потоків. Ці рибки, схожі на малих оселедчиків, не ловиться вудкою, лише підривкою-стікою з двома каблуками і довгою жердкою, щоб можна було підривку занурювати й виймати з води.

За смелсами йдуть окуні (пирчі), що пливуть табунами з озерищ у ріки та дуже жадібно кидаються не лише на гачок з росяникою, але й на всякі штучні манила.

Майже під ту саму пору йдуть на термо білі рибки (вайтфиш) і подібні до європейських мерен, звані в Канаді "сокирс". Білі риби ловимо на маленького живця, а сокирс, подібно як смелс, підривкою. Дуже часто попадає на сокирс велетень короп, або й щука, яка завжди там, де багато малої риби.

Справжнім вістуном рибальського сезону в Канаді є пструг. У порівнянні до європейських пстругів — цяпкованих (із середньо-європейських гірських річок), бронзових і срібно-бі-

лих альпейських, у Канаді найкращими є озерні пструги (лейктравти), що доходять навіть до 50 фунтів ваги. В холодних водах є річкові пстружки (можна їх ловити щойно з 1-го травня кожного року до пізньої осені), з червоно-зеленими кораллями вздовж хребта. Дуже гарні теж бронзові і веселчані пструги (бравн-рейнботравт). Від кількох років виплекали вчені природники Канади мішання річкового пструга з озерним. Це тому, що майже не було вже більшого від 15 інчів річкового пструга, а озерний в наслідок великого товстіння стався дуже лінівий та перестав бути "спортивою" рибою. Незвичайно важливе було, де той новий пструг уdomашниться, чи піде в глибину озер, чи відозветься в ньому кров королів гірських вод і він полине в гірські кручи та стрибатиме під високими водопадами. На превелику радість самих годівельників-дослідників і загалу спортивиків-рибалок, той пструг, названий "віндего" віднайшов своє призначення та розкішно стрибає в гірських струмках.

Повний рибальський сезон у Канаді починається з 1 липня

Е. ДУМИН С-КА

552 КВІН ВУЛ.,

ТОРОНТО, ОНТ.

ПРОДАЖА МУЖЕСЬКОГО, ЖІНОЧОГО ОДІННЯ І ГАЛЯНТЕРІЇ.
Поручає всякого роду мужеські убрання, готові і роблені до міри
ВЕЛИКИЙ ВИБІР СОРОЧОК, КРАВАТОК І СПІДНОГО БІЛЛЯ.

Жіночий відділ має на
складі повний вибір

- блюзок
- суконок
- спідничок
- пончіх
- торбинок
- кунелевих костюмів
- та всякого роду жіночої галянтерії.

ЗАГЛЯНЬТЕ ПЕРЕКОНАТИСЯ!

До побачення в —

E. DUMYN LTD.

552 QUEEN ST. W., Tel.: EM 44726

кожного року, коли вже можна ловити не лише судаки (пікерел, що їх є вже два роди: зеленкуватий та золотистий; ловити їх можна вже з 1 червня), але й беси (окунево-щукова риба) та москинджі (щуково-пстругова риба). Беси не можна брати менші від 12 інчів, а моски від 32 інчів і тільки по дві штуки на денну ловлю.

Лососі, — солмони були колись у водах біля побережжя Торонто; на Порт Кридит живуть ще старі рибалки, які за любки оповідають, як то вони босоніж ходили ловити в Онтерійському озері ці високоці-

чені риби.

Вугри є найкращі в Онтерійському озері.

Водяне багатство Канади дуже велике. Воно дає рибалкам насолоду, а країні багато користі. Тисячі туристів відвідують щороку канадські ріки й озера. Над озерами побудовані розкішні хатки — "катиджі" з повним люксусом, тільки сідай у човен, вудило в руки, та чигай, братку, на водяного тигра-моски! "Геве гуд тайм!" Або, як наші рибалки кажуть — "Петрі гайль", бо св. Петро теж був рибалкою!

Юліян Бескід

ДО ВАС,

КОМУ ПОДОБАЄТЬСЯ „МИ І СВІТ”

У багатьох листах, Ви просили нас, щоб видавати журнал пе-
ріодично і ми здійснили Ваше бажання. Це вже четверте число
висилаємо Вам місяць по місяцеві.

Але дозвольте запитати Вас: — Чи Ви відгукнулись на нашу
просьбу і вислали нам річну передплату? Якщо так, щиро дяку-
ємо. Коли ж ні, ждемо на реальний вияв Вашої симпатії. Видаток
3 долари Вас не обтяжить надто, а нам це допоможе вийти не
з одного грошового клопоту.

І ще одне. Поновлюємо ще раз наше прохання: Подавайте нам
ласкаво адреси Ваших знайомих, щоб ми могли їм вислати ока-
зійні примірники журналу. Це дасть нам змогу дійти до тих лю-
дей і родин, які ще не знають цього видання.

Знову ж усіх, хто дістав „Ми і Світ”, не замовивши його, про-
симо пробачити нам нашу сміливість і проглянути зміст журналу.
Якщо бажаєте його діставати постійно, напишіть нам і перешліть
передплату. Коли ж не хочете, чи не можете передплатити, тоді
ласкаво перекресліть на коверті свою адресу і вкиньте журнал
назад у поштову скриньку, щоб ми знали і далі Вам не посилали.

Вкінці ще й слово до довжників. У нас дуже мало часу і пи-
сання пригадок нас дуже обтяжує. Заощадіть нам труду і самі
перешліть Ваш довг. Якщо Ви не певні, скільки винні, вишліть
річну передплату і запитайтеся про стан Вашого рахунку. Нам
буде легше відповісти на Вашого конкретного листа, як перегля-
дати всі картотеки.

Щиро дякуємо за Ваш труд, допомогу і прихильність!

ВИДАВНИЦТВО „МИ І СВІТ”

Всю редакційну й адміністраційну кореспонденцію та грошеві
посилки просимо адресувати на:

Mr. M. KOLANKIWSKY,
278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

